

UNDERVEIS

Kirkeblad for Det evangelisk-lutherske kirkesamfunn 3-2017

DELK

6/7 & 17

Les mer om Madagaskar

20

Røkelse i Langgata
- hva er det som skjer?

28

Fornøyd tilsynsmann etter
snorklipping på Nye Bjerkely skole

Kirken på Betafo, Madagaskar.
Her ble den første gassiske lutherske kirken oppført i 1863.

4-5
– om å være
disippel og vitne
i en medietid
Av Lars Dahle

11
Brå avslutning
i Japan
Fam. Alfsvåg Ekenes
har avsluttet tje-
nen i denne omgang

20
Røkelse i Lang-
gata i Horten
Hva er det
som skjer?

Fra innholdet

- 03 Ledere
- 08 Intervju med Heidi Halvorsen i Re som ble blind i voksen alder
- 10 Nåden alene
- 12 St. Hansstevnet og GF 2017
- 13 Hvem var de første innmeldte i DELK?
- 14 ANDAKT – Hvordan tilfredsstille Gud?
- 14 Bevar ditt HJERTE framfor alt du bevarer ...
- 16 Min bibelhelt II - Døperen Johannes
- 17 Gudstjeneste på Madagaskar
- 18 Møtelisten
- 18 Fra sommerens ungdomsleir på Kvitsund
- 21 Byggingen på Skauen
- 22 Hvorfor trenger vi nådens midler?
- 23 Nytt kapell innviet på Høgsveen
- 24 Katakombens hemmelighet – Lys i mørket
- 25 Barnas side – fra Søndagsskolen
- 26 Bondal-sider
- 28 Nyheter fra DELK
- 31 Aktuelle bøker
- 31 Nyheter fra DELK
- 34 Slekters gang | Gaver til DELK | Misjonærer og utsendinger
- 35 DELKs adresser og kontaktpersoner
- 36 Salmen "Nåde uten ende"

UNDERVEIS er et informasjons-
blad som skal fremme sunn åndelig
utvikling, liv og vekst.

Bladet utgis av Det evangelisk-
lutherske kirkesamfunn med fire
nummer pr. år.

34. årgang.

Opplag 2 200 eksemplarer.

Bladet er trykket på et miljøvennlig
og svanemerket papir.

Gjengivelse tillatt med kilde-
henvisning.

Bladet finansieres med gaver.

www.delk.no – delk@delk.no

Ansvarlig redaktør
Tilsynsmann Rolf Ekenes

Kontortelefon: 33 35 93 51

Mobiltelefon: 900 91 562

rolf.ekenes@delk.no

I redaksjonen:

Erling Rantrud

Telefon: 916 42 047

erling.rantrud@delk.no

Jostein Bendiksen

Telefon: 916 93 952

jostein@toppidrettsgymnaset.no

Red. sekr. – design & layout

Tormod Fredriksen, TEIE it-com

Telefon: 916 93 078

tofredr@online.no

Trykk

Nordby Grafisk AS, Larvik

Forsidefoto

Kirken på Betafo, Madagaskar

Foto: Pierrot Men / NMS

Distribusjon

DELK-kontoret

Tlf.: 33 35 93 50

underveis.abonnement@delk.no

Økonomi

Det evangelisk-lutherske kirkesamfunn

Åslyvn. 19, 3170 Sem

delk@delk.no

Konto-nr.: 3000 27 13949

ISSN: 0809-229x

Kristne verdier – festprat eller hverdagsliv?

En viktig verdisamtale har utspilt seg i aviser og andre medier i forkant av denne høstens stortingsvalg. Spørsmålet har blitt reist: Finnes det kristne verdier? I så fall hvilke? Og hva er det som skiller dem fra verdier alle og ikke bare kristne har?

Flere verdiuttrykk har blitt løftet fram: frihet til å tro og leve ut sin religiøse overbevisning er en viktig verdi. Så sant – men er den spesielt kristen? Mange ikke-kristne vil si det samme. Alle menneskers likeverd er en annen verdi. Igjen: viktig. Men genuint kristelig? De fleste humanetikere vil kjempe for det samme. Hva med demokrati og likestilling? Begge deler har sterk støtte i tradisjonelt kristne samfunn. Men de har ikke enerett på dem, tvert imot.

I debatten er det spesielt tre verdier enkelte har trukket fram som uttrykk for det vi kan kalle kristne verdier. Det betyr at de vises tydelig igjen i Bibelen, de løftes fram av Jesus, og vi som ønsker å praktisere dem henter inspirasjon til det først og fremst fra disse sammenhengene

Den første kristne verdi som nevnes, er *nøysomhet*. Gjennom både

Jesu undervisning og de øvrige tekster i Det nye testamentet rettes det et kritisk søkelys mot havesyke, grådighet og pengebegjær. Kristne har i alle år strevd med å leve etter dette idealet. Man kan trygt si at denne verdien er under press i våre dager, men trengs mer enn det meste i en verden preget av ekstreme forskjeller og rystende fattigdom.

En annen verdi som løftes fram, er *gavmildhet*. Utfordring til å gi og dele med andre som trenger vår tid, penger og omsorg, nevnes i Bibelen som en del av nestekjærligheten. Muligheten til å gi er ikke likt fordelt i verden. Men det gjorde inntrykk gjennom våre år på Madagaskar når vi la merke til at det alltid var kollekt uansett type kristent møte, og at alle ga, selv de fattigste. Det var et gjensvar på hva de selv hadde fått gjennom evangeliet. Det bør være minst like selvsagt for oss som vestlige, rike kristne i dag alltid å ha kollekt på våre samlinger – i ren glede og av samme grunn.

Den siste av de tre kjerneverdiene som pekes på, er *fiendekjærligheten*. Kanskje er dette den mest genuine kristne verdi vi har. Å elske endog sin fiende er ikke noe vi finner i

Foto: Boe Johannes Hermansen

noen andre trosretninger. Snarere ser vi det motsatte. Jesus utfordrer oss til å be for de som ikke vil oss vel. Da berøres mitt hjerteforhold til den jeg ikke liker. Da er vi på hverdagsnivå og ikke festtalen. Forfulgte kristne mange steder i verden viser nettopp denne utrolige holdningen overfor sine forfølgere og drapsmenn i dag.

Nøysomhet, gavmildhet og fiendekjærlighet. Det finnes ganske sikkert flere verdier vi kan kalle kristne. Som løftes fram i Bibelen og vi henter inspirasjon til fra Jesu liv og undervisning. Men det holder godt med disse tre i første omgang. Spesielt for vår neste.

DELKs strategiplan – et skuffetroll?

En av de sakene som skapte størst engasjement på generalforsamlingen i sommer, var uten tvil DELKs strategiplan 2018-2021. Delegationene, både menn og kvinner og ikke minst flere av de unge, sto nesten i kø for å komme på talerstolen med sine kommentarer og ikke minst endringsforslag til GFs kanskje viktigste sak. Det kokte til tider i salen, og GF ble en svært gledelig opplevelse. En rekke endringer i planen ble vedtatt. Den skal 'rulleres' på neste generalforsamling.

Ikke til å undres at strategiplanen skapte debatt. Den handler om hva

vi som kirkesamfunn skal arbeide med framover i bevisstheten om at 'Vi er Guds medarbeidere' (1 Kor 3,9). Vi skal plante og vanne, men 'Gud ga vekst' (1 Kor 3,6). Det åndelige og det organisatoriske, bønn og arbeid må gå sammen. Hva slags prioriteringer skal vi gjøre på de ulike temaene? Hva bør menighetene legge mest vekt på? En rekke virksomhetsområder og oppgaver blir løftet fram i strategiplanen; mange gode tanker og tiltak. Men hva skal prioriteres? Alle kan ikke gjøre alt. Flere av de som tok ordet, pekte nettopp på behovet for prioritering.

Nå venter en stor oppgave for menighetene framover. Mange uttrykte at planen ikke bare må bli et skuffetroll som er fullt av fine ord uten praktisk betydning. Det ble vedtatt at planen skal være retningsgivende for arbeidet i menighetene og skolene. Det betyr: ingen tvangstrøye, men en inspirasjonskilde og et hjelpeverktøy. Da må eldsterådene planlegge, og menighetsmøtene må ta de gode samtalene og friske rundene: Hva vil vi – og hva ikke? Kjør debatt!

Sosiale medier

– om å være **disippel** **og vitne** i en medietid

Av Lars Dahle

Foto: TFR

Vi lever i en ny medievirkelighet. Sosiale medier preger oss alle i vår hverdag. Dette skaper nye utfordringer for vår etterfølgelse som Jesu disipler. Samtidig skaper det nye muligheter for oss som vitner for Ham.

En endret hverdag

Vår mediehverdag har endret seg dramatisk i løpet av det siste tiåret. Vi er ikke lenger bare mer eller mindre passive mediebrukere som mottar mediebudskap. I stadig større grad er vi også blitt medieprodusenter som skaper medietekster. Dette er ikke minst en konsekvens av de sosiale medienes inntog i vår hverdag.

Her tenker vi altså på Facebook, Instagram, Snapchat, Youtube, Twitter – og en rekke andre plattformer. Alt dette er medier som ved hjelp av internett eller nettbasert teknologi åpner for interaksjon mellom to eller flere personer. Sosiale medier er dermed en litt løs samlebetegnelse for nye, nettbaserte

medier. Her kan vi som mediebrukere opprette personlige profiler, kommunisere med hverandre, samt produsere og dele innhold.

Det ligger mange positive muligheter i den nye medievirkeligheten, slik som muligheten for oss alle til å opprettholde og gjenopprette gode relasjoner over tid. Samtidig skaper det digitale oppvekstmiljøet nye utfordringer for barn og unge i deres personlige utvikling, læring og modning. De mange parallelle medieuniversene skaper utfordringer for både unge og eldre, ikke minst i forhold til gjensidig respekt og sann toleranse.

Alle disse spørsmålene er vesentlige og fortjener en grundig drøfting. Men i denne artikkelen retter vi et fokus på hvilke utfordringer sosiale medier skaper for oss som Jesu disipler, og hvilke muligheter de gir oss som vitner for Ham.

Nye utfordringer som disippel

Mange kristne synes ofte å være ukritiske til hva de publiserer av ord og bilder på Facebook, Instagram, Snapchat, Youtube og Twitter, enten en er barn, ung, voksen eller eldre. Dette gjelder både i forhold til egen profilering og hvordan en omtaler andre. Nettets muligheter for umiddelbar publisering av ord og bilder åpner også for «den raske fingers fare». Jesu ord i den gyldne regelen er like relevant i den digitale som i den fysiske hverdagen: «Alt dere vil at andre skal gjøre mot dere, skal også dere gjøre mot dem.» (Matteus 7,12)

Noe av det vanligste som skjer på sosiale medier, er at vi deler medieinnhold med hverandre. Dette er ofte tekster fra nyhetsmedier eller underholdningsmedier. Vi trenger her å øve oss i «dobbel lytting», slik at vi bevisst vurderer de ulike mediebudskapene som vi deler og mottar i lys av Bibelens budskap. «Vi lytter først til Ordet med ydmyk respekt, opptatt av å forstå det, og fast besluttet på å tro og adlyde det vi kommer til å forstå. Så lytter vi til verden med kritisk årvåkenhet, opptatt av å forstå den også, men bevisst på at man ikke nødvendigvis skal tro og adlyde den, men derimot ha empati og søke nåde til å oppdage hvordan evangeliet relaterer seg til kulturen.» (John Stott)

Som disipler i en digital mediehverdag møter vi også de alvorlige utfordringene fra pornografien på nettet, alltid bare noen klikk unna. Mye tyder på at dette er et større og dypere problem på menighetsarenaen enn vi ofte erkjenner. Her trengs mye visdom, åpenhet og mot.

I møte med alle disse krevende utfordringene, får ordene i Romerbrevet 12,1-2 ny aktualitet: «Derfor formaner jeg dere ved Guds barmhjertighet, søsken: Bær kroppen fram som et levende og hellig offer til glede for Gud. Det skal være deres åndelige gudstjeneste. Innrett dere ikke etter den nåværende verden, men la dere forvandle ved at sinnet fornyes, så dere kan dømme om hva som er Guds vilje: det gode, det som er til glede for Gud, det fullkomne.»

"Fra et mediehistorisk perspektiv kan vi nemlig si at Luthers gjenoppdagelse av evangeliet fikk en svært stor utbredelse takket være hans bevisste bruk av boktrykkerkunsten."

Nye muligheter som vitne

Som Jesu disipler er vi «i verden, men ikke av verden», slik vi leser i Johannes 17. Videre sier Jesus i samme kapittel at vi er «sendt til verden» som Hans vitner.

Den verden Jesus sender oss til, er dypt preget av mediene. Vi er kalt til å identifisere nye strategiske muligheter for formidlingen av Bibelens budskap om Gud som Skaper og Jesus som Frelser og Herre i vår tid. Her gir de sosiale mediene oss alle nye og oppmuntrende muligheter:

- Vi kan dele glimt fra livet på en ekte og troverdig måte.
- Vi får mulighet til å vise ekte omsorg.
- Vi kan bygge gode relasjoner.
- Vi kan tilføre mye verdi til sosiale medier ved å finne noe bra og tankevekkende å dele.
- Vi kan også bidra konstruktivt ved å stille åpne og gode spørsmål.

Midt i alle muligheter trenger vi å være oppmerksomme på faren for at vi skaper interne kristne «ekkokamre» på de sosiale mediene. Vi må øve oss i å lytte til ærlige spørsmål og å lære av livserfaringer som deles. Her trenger vi å be om visdom og frimodighet – til å være sannheten tro i kjærlighet.

Hva ville Luther gjort?

De sosiale mediene illustrerer at vi i dag lever midt i den tredje store medie-revolusjonen i moderne tid, det som ofte kalles digitaliseringen av mediene.

Den første store medierevolusjonen var knyttet til boktrykkerkunsten. Vi feirer i år det store reformasjonsjubileet, med markering av at det er 500 år siden Martin Luther slo opp sine berømte teser på kirkedøren i Wittenberg. Men uten boktrykkerkunsten, ingen reformasjon! Spissformulert, men sant, ifølge både kirkehistorikere, idéhistorikere og mediehistorikere. Fra et mediehistorisk perspektiv kan vi nemlig si at Luthers gjenoppdagelse av evangeliet fikk en svært stor utbredelse takket være hans bevisste bruk av boktrykkerkunsten.

I vår radikalt nye mediesituasjon trenger vi inspirasjonen fra Luther både som evangelisk reformator og som offensiv «publisher». Vi trenger å fokusere på det bibelske evangeliet om Kristus alene. Hele «det allmenne prestedømmet» trenger å stå sammen som Kristus-vitner i de sosiale mediene. Vi må sammen lære oss å utnytte de mange nye og kreative mulighetene som de sosiale mediene gir oss. Tenk om reformasjonsjubileet kunne inspirere oss til et allsidig og kreativt medieengasjement – i Luthers ånd!

Lars Dahle er daglig leder for Damaris Norge og første-amanuensis ved NLA Medie-høgskolen Gimlekollen.

Photo by freestocks.org on Unsplash

Jubelår på Madagaskar

Av Arild M. Bakke

Foto: NMS

Det er 150 år siden norske pionerer startet misjonsarbeid på Madagaskar. Dristige og målrettede misjonærer, fra ett av datidens fattigste land i Europa, navigerte mellom utsendinger fra stormaktene Frankrike og Storbritannia.

Mye har skjedd siden den gang. Bare i perioden etter at DELK begynte å sende misjonærer til landet på begynnelsen av 1980-tallet, har det vært store endringer i samfunn, kirke og misjon. Nå som vi feirer 3 x 50 års jubileum for norsk misjon og etableringen av en luthersk kirke på Madagaskar, kan det være naturlig å reflektere litt over utviklingen generelt og rekkevidden av norsk misjon.

Endrede kommunikasjonsforhold

De første misjonærene reiste flere måneder med misjons- og seilskipet "Elieser" før de kom frem. I dag er reisetiden med fly på under et døgn fra vinterlandet i nord til sydhavsøya i sør. Mens de første misjonærene gjerne måtte vente ett år på å få svar på brev, kan vi i dag ha direkte kontakt på telefon, e-mail, skype og facebook.

Det har skjedd og skjer mye med veiene. Myndighetene har nylig meldt at de vil gå i gang med å bygge en fire-

felts motorvei mellom havnebyen Toamasina og hovedstaden Antananarivo. På den nye motorveien vil en kunne komme seg fra havnebyen opp til hovedstaden på tre-fire timer. De første misjonærene måtte beregne ti-elleve dager i bærestol på dette veistykket.

Også innen helse har det skjedd en positiv utvikling. De siste femten årene har ulike vaksinasjonskampanjer og tiltak mot malaria vært en suksess. Barnedødeligheten er blitt sterkt redusert, og gjennomsnittlig levealder har i denne perioden steget med rundt ti år, til 64 år. Og hvis en legger til grunn situasjonen da de første norske misjonærene kom, er gassernes levealder blitt dobbelt så høy.

Mulighetene er mange på Madagaskar. Landet er svært rikt på ressurser. Men dessverre har utviklingen for folk flest vært negativ. En gjennomsnittlig fabrikkarbeiders kjøpekraft skal nå være rundt en tredjedel av nivået i 1960-årene. Over 90 prosent av befolkningen lever under FNs fattigdomsgrense. Den økonomiske forskjellen mellom Norge og Madagaskar er mye større i dag enn da de første norske misjonærene kom. Den negative utviklingen blir svært tydelig når en sammenligner med en av naboøyene i Det indiske hav. På begynnelsen av 1960-tallet var gjennomsnittsinntekten på Mauritius lavere enn på Madagaskar, mens 55 år senere tjener folk på naboøya gjennomsnittlig tjue ganger mere enn gasserne.

Samfunnsveven som rakner

Jeg er sikker på at de første norske misjonærene ikke så for seg den negative sosiale og økonomiske utviklingen som ville komme. Misjonærer flest har vært drevet av en viss fremtidsoptimisme.

En har tenkt at når mennesker blir frigjort av evangeliet, så vil dette ha positive konsekvenser for hele samfunnet. Det er gode grunner for dette perspektivet.

Misjonærenes innsats innen utdanning og utviklingsarbeid har uten tvil hatt en samfunnsbyggende karakter. Og det er ikke vanskelig å vise til mange gode resultater av misjonens diakonale aktiviteter. Kirkens skoler har fostret dyktige ledere. Opplæring innen treskjæring, landbruk og husbygging har skapt arbeidsplasser. Programmet integrert landsbyutvikling har gitt et merkbart løft til en rekke lokalsamfunn. Men misjonærer og nasjonale medarbeidere har nok ikke lyktes med å introdusere en robust og framtidsrettet fellesskapsforståelse innen samfunn og kirke.

I en artikkel i boken "Sendt sammen", utgitt i forbindelse med 175-års jubileet til Det Norske Misjonsselskap (NMS) i år, har jeg påpekt at ett av grunnproblemene på Madagaskar er forståelsen av begrepet "fihavanana". Tradisjonelt har dette ordet blitt brukt om vennskapelige og solidariske forbindelser innenfor storfamilien. Historisk har ikke storsamfunnet blitt inkludert i dette "velferdssystemet". Når misjonærer ukritisk har gitt dette begrepet en positiv verdi, så har de kanskje vært med på å sementere tenkningen om å sette sine nærmeste først når en får tilgang til makt og midler. Nettopp familie- og slektskapsolidaritet er et av de underliggende motiver for å godta korrupsjon og sosial forskjellsbehandling. Og nettopp korrupsjon og manglende sosial rettferdighet er en hovedårsak til gjentatte politiske kriser og økonomisk tilbakegang på Madagaskar.

De gassiske verdiene som norske

Alt det gledelige som skjer på grasrotplanet i kirken, blir dokumentert med intervjuer, bilder og statistikk i jubileumsboken "Madagaskar. Mennesker og menigheter etter 150 år med norsk misjon".

misjonærer ofte har beundret – det fine samholdet i familien, måten de tar seg av sine eldre på – har en skyggeside når det kommer til det å bygge det moderne velferdssamfunn. Når slekts- og vennskapsbånd settes foran individets rettigheter i dagens Madagaskar, står enkeltmennesker ganske hjelpeløse hvis det ikke er noen innenfor systemet som flytter dem frem i køen. Også politikerne er dessverre blitt en del av denne negative kulturen.

De over 140 omsorgsbyene ("tobyene") innen hyrde- og vekkelsesbevegelsen i Den gassisk-lutherske kirke (FLM) representerer til en viss grad en motkultur. Men det trengs ytterligere oppgjør og oppbrudd. Landet trenger nye samfunnsverdier og sosial rettferdighet. En eventuell framtidig vekkelse på Madagaskar vil ganske sikkert fokusere på rettferdighet, verdighet og sannhet.

En kirke i vekst

Pionermisjonærene så neppe for seg den enorme kirkeveksten som skulle komme i kjølvannet av de første menighetsplantingene. Det har vært en eventyrlig vekst og utvikling, ikke minst de siste 50 årene. Statistisk materiale fra synodene viser at det etableres fire til fem nye menigheter hver uke. I jubileumsåret er det over 8.100 menigheter i FLM. Hvis en legger til grunn antall menigheter, så er FLM blitt det største kirkesamfunnet på Madagaskar.

Dette er på mange måter en suksesshistorie. Norske misjonærer gikk foran med å understreke at evangeliet er for alle. I dag snakkes det mye om misjonale menigheter. Kirken vokser sterkt både i byer og på landsbygda. *Håpets menighet* i en bydel i hovedstaden er blitt landets største menighet uansett kirkesamfunn, og den skal visstnok være den

Ung jente som fisker på Madagaskar. Ill. foto: Kristoffer Hansen-Ekenes

største lutherske menighet i verden når det gjelder aktiv deltakelse. I Nosivolo-området, hvor DELK har hatt misjonærer, ble det etablert tolv nye menigheter i 2016.

Alt det gledelige som skjer på grasrotplanet i kirken, blir dokumentert med intervjuer, bilder og statistikk i jubileumsboken "Madagaskar. Mennesker og menigheter etter 150 år med norsk misjon". Det er mye spennende som skjer når mennesker blir inkludert og talenter frigjort. I et land hvor det har vært mye ustabilitet og tilbakegang, finner mange håp og fremtidsmuligheter i lokalmenighetene. Det er god grunn til å juble.

Arild M. Bakke er mangeårig misjonær på Madagaskar hvor han også er født og oppvokst. Han har vært misjonær i ulike oppgaver, i tillegg til representant for NMS og leder av NMS' arbeid gjennom en del år. Han har også stillingen som norsk generalkonsul på Madagaskar. For tiden har han oppgaver knyttet til bibelskoler og teologisk undervisning. Han er medutgiver av boka "Madagaskar. Mennesker og menigheter etter 150 år med norsk misjon" som nylig er utkommet.

Heidi Halvorsen i Re ble blind i voksen

Heidi er 39 år og gift med Torkjell. Sammen har de to barn, Milla (12) og Joel (10).

Både Heidi og Torkjell er opprinnelig fra Østfold, men nå bor de i Re i Vestfold.

Blind i voksen alder

Heidi har en medfødt øyesykdom som først ble oppdaget da hun var 17 år. Den førte til at hun hadde innskrenket synsfelt på omtrent 5 grader. "Jeg så klart og kunne lese og skrive osv., så det var vanskelig for både meg og andre å forstå at jeg hadde synsproblemer. I 2005 kunne jeg lese i en vanlig bibel, men i årene frem til 2007 forverret synet seg mye, og i januar 2008 forsvant synet helt på mitt beste øye i løpet av en kveld. Da var jeg hjemmeværende med Milla 2 år og Joel 7 mnd. Det var dramatisk, for da ble jeg *skikkelig blind*", forteller Heidi.

Dagligliv som blind

Dagliglivet ble snudd på hodet for familien, og hverdagslige gjøremål som å smøre brødsiver og å gi Joel grøt var praktisk vanskelig. Alle krefter og tanker gikk med til å takle dagene en etter en. Det er klart det var mange ting som var utfordrende. Stell av barna, som bading, bleieskift, tannpuss, mating og tilbereding av måltider tok lengre tid enn før. Å holde øye med barna var så klart utfordrende, men en bjelle på skoa til barna var veldig funksjo-

nelt. Og som Joel sa til en kamerat en gang: «Det er ikke så lett å lure mamma.»

De praktiske utfordringene fant Heidi og familien løsninger på over tid. "Mange ting i dagliglivet finnes det enkle løsninger på. Som baking: Jeg bruker et mål som tar 1 dl, og teller, og jeg har talende kjøkkenvekt. Jeg har også ulike skitten-tøyskurver til ulike typer vask, så får den skylde seg selv den som legger hvite klær i kurven for farget tøy." Heidi forteller at hverdagen hjemme har gått seg til, alle krefter brukes ikke lenger på å komme seg gjennom dagen. Noen komiske episoder kan Heidi også fortelle om, som da hun lagde pannekaker med biola aprikos, eller da hun på jobb trodde hun trykket på knappen for en kaffekopp, men på touchskjermen hadde trykket på knappen rett over og fikk en kaffe i stedet.

I møte med menigheten

Sosiale settinger som jobb og kirke krever mye energi, forteller Heidi. På spørsmål om hvordan man som enkeltpersoner og som menighet på best mulig måte kan ta imot henne og andre synshemmede, har hun noen erfaringer å dele. "I forhold til

En blindtarm på Kristi kropp

**Av Heidi Halvorsen,
skribent i Synlige stemmer
- et KABB-prosjekt
Publisert 30.06.2017**

Det å være ønska er noe de fleste setter pris på. Men er det bruk for alle i menigheten? Kan det virkelige stemme at hvert eneste menneske hører til og har sin rettmessige plass på det som kalles Kristi kropp?

Jeg sitter omtrent midt i forsamlingen. Det er mennesker rundt meg på alle kanter. Mennesker jeg ikke kjenner, og som ikke kjenner meg. Jeg sitter der passiv uten å synge, uten å åpne munnen i det hele tatt. Veit ikke hvor jeg skal feste blikket eller om jeg burde ha smilt og hilst på sidemannen min eller ei.

Kanskje du tror at jeg aldri har vært på et kristent møte før, at jeg av den grunn holder munnen lukka. Eller kanskje du tenker at det må være sosial angst jeg strever med? Begge deler kunne vært mulig, og kanskje de som sitter rundt meg denne dagen, tenker i slike baner. Hvis de ikke så den hvite stokken min

da jeg kom inn i lokalet, da, og faktisk skjønte at det var en blindestokk og ikke en pekestokk. Nå ligger stokken pent sammenbretta i veska, så nå synes det ikke lenger på meg at jeg rett og slett ikke kan se.

På et vis er det noe litt komisk i hele situasjonen. Her sitter jeg, stille som en mus, anonym og usynlig (innbiller jeg meg hvertfall). Vanligvis når jeg er på kristne møter – noe jeg har vært temmelig ofte, har jeg pleid å være en av dem som står på senen og synger, spiller piano, har dokketeater eller andre innslag. Og da er det plass til min hvite stokk, alle kan se den, folk forstår at det er BLIND jeg er, ikke redd, usynlig eller møtefremmed...

I grunnen er jeg overraska over hvor enkelt jeg synes det er å sitte her så stille og anonym. For er det ikke akkurat det jeg så ofte savner? Det å kunne være bare meg, bare Heidi, uten at noen kobler meg som «den blinde pianisten»? Men nei, her jeg sitter føler jeg bare en vanvittig usikkerhet. Skulle nesten ønske det stod «blind» i panna mi... Eller

hvertfall at de visste hvor flink jeg er til både å synge å ha dokketeater!

Jeg er redd for at noen skal tro jeg er helt fjern eller dopa eller noe. Hva om sidemannen sender meg smil og blikk som jeg ikke ser, og hva skal jeg gjøre under kollekten? Hvordan skal jeg klare å få med meg når det er min tur til å ta i mot bøsse som sendes rundt? Og hva om det er nattverd? Jeg aner ikke hvor jeg skal gå eller hva slags praksis de bruker å ha i denne forsamlingen.

Midt i tankekaoset er det en bibeltekst som bryter seg vei fram i hodet mitt: «Vi har én kropp, men mange lemmer, alle med ulike oppgaver. På samme måte er vi alle én kropp i Kristus, men hver for oss er vi hverandres lemmer.»

Her sitter jeg altså, midt i menneskemengden, midt i det som er beskrevet som Jesu kropp i bibelteksten. og så føler jeg meg fullstendig utenfor; usynlig, liten og ubetydelig. Følelsen av å være innesperra er ganske nærliggende. Er jeg et fremmedelement? I så fall er begrep som «integrasjon» og «inkludering» ganske på sin plass også i et kristent fel-

alder

mennesker med nedsatt funksjonsevne er det så klart visse ting som gjør det å komme til kirka enklere. For meg som blind blir jeg veldig glad når folk hilser på meg og sier hvem de er, så slipper jeg å prøve å huske stemmen i en mengde på ganske mange mennesker. Sangtekster er en annen utfordring for meg. For meg blir da det viktig å høre forsangerne – så får jeg i hvert fall med meg teksten i sangen. At ting som kommer på storskjerm også blir sagt høyt, gjør at jeg føler meg inkludert." Heidi er videre opptatt av at mennesker som trenger hjelp til å komme seg til kirken, skal få tilbud om skyss. "Det er lettere å be om skyss fra noen som gjør det som en tjeneste i menigheten, da slipper man å kjenne på at man er til bry for andre", sier hun.

Helbredelse

"Du er en engasjert kristen. Kan du si noe om hva hendelsen har gjort med din kristentro?"

"Det er et vanskelig spørsmål. For det er så mye i livet som man ikke forutser på forhånd, mange ting som filtrer seg i hverandre, så hva som skyldes synstapet

og hva som er andre ting, det er ikke alltid helt lett å si. Men troen min har helt klart fått seg noen trøkere de siste årene. Noe som likevel har vært og fortsatt er et ømtålig emne, er dette med helbredelse. Hva skal jeg tenke om det? Hvordan skal jeg forholde meg til det? I de sammenhengene jeg har vært mest i de siste 20 åra, har forbønn for syke vært vanlig praksis, både i møter og også mer «i det stille».

Mannen min og jeg har vært og er ganske engasjert i både sang og musikk i kristen setting, og også i forhold til forkynnelser for barn. Jeg husker jeg sa til Gud rett etter at jeg ble blind: Gud, hvis du ikke helbreder meg, får du finne på noe annet lurt!« Jeg var frustrert da, og redd for at jeg måtte slutte med mye av det jeg likte godt å gjøre – som dokketeater, sang og pianospill og det å arbeide med barn. Jeg har vært til forbønn mange ganger, også noen få ganger for å bli bedt for til helbredelse. Men flest ganger har jeg opplevd å bli bedt for uten at jeg selv har ønska det. Det å bli bedt for til helbredelse har vært sårt og mange ganger vondt. Siden jeg har vært såpass synlig i sang og musikk og med barn, har jeg mange ganger følt

en slags skam eller flauhet eller uverdighet. At jeg kan stå der og forkynne om Jesus, eller synge om Ham når jeg fortsatt er blind... hva er galt med meg? Hvordan kan jeg da våge å si noe om Gud til andre? Det er jo så åpenbart at Han ikke hører mine bønner... Så ja – kampfullt har det vært."

Livskurs på Høgsveen

Heidi forteller at mens hun er blitt vant med å være blind i det daglige og praktiske, har sorgen over å være blind kommet mer i det siste. I arbeidet med å bearbeide sorgen har livskurs på Høgsveen vært til stort hjelp for Heidi. "Det har betydd mye å være der i forhold til det å våge å leve med blindheten, bruke de andre sansene, ta inn naturen, våge å være uten maske. Våge å gi uttrykk for svakhet, sinne, Gud tåler det. Settingen på Høgsveen er veldig spesiell, vi går rett inn i kjernen av livet. Det du deler, blir tatt imot av de andre. Jeg har fått del i andres styrke når jeg har våget å kaste masken, forteller Heidi og smiler.

Tekst og foto: Beate Døvik

lesskap. I det siste har jeg imidlertid hørt et nytt begrep som jeg liker bedre: «ikke ekskludering». Nettopp på grunn av bildet om at menigheten er Kristi kropp og at man ikke kan inkludere eller integrere noe som allerede hører til på kroppen. Man kan rett og slett la være å ekskludere.

Det er egentlig en fin tanke, et godt utgangspunkt for å fremme holdninger og tanker om at det er rom for alle, at alle hører med, at alle har en viktig plass. Jeg klarer likevel ikke helt å la være å lure

på om det finnes fullstendig ubrukelige kroppsdelene, at det er noen det er best å være foruten?

For jeg sitter fremdeles her og føler meg utenfor og innesperra. Fanga mellom en masse mennesker jeg ikke kjenner, fanga i mine egne tanker om hva som er passende oppførsel og hva andre kanskje tenker om meg. Hva hadde skjedd om jeg hadde gjort det jeg egentlig har lyst til? Nynne med av full hals på de kjente melodiene, selv om jeg ikke kan teksten. Huke tak i

en arm (eller eventuelt spørre sidemannen pent) om å få «henge på» til nattverdbordet? Gi blaffen i om jeg passivt lar kollektbøssa gå rett forbi meg og folk tror jeg er gjerrig (for det finnes da vipps)?! Jeg liker ikke helt denne muligheten for at jeg kanskje selv lar meg ekskludere – hvis det er det jeg gjør? Kroppsdelenes hjelper hverandre når det trengs? Kanskje jeg selv skal tillate meg å høre til? Kanskje finnes det ingen ubrukelige kroppsdelene når det kommer til stykket... eller??

VEDHENG

Først: Integrering
Så: Inkludering
Nå: Ikke ekskludering
Fordi vi alle skal få høre til

Vi er alle del av samme kropp
Med ulike lemmer og funksjoner
Hver har sin viktige plass
sin helt unike verdi
Men hva med meg?

Jeg er blindtarmen
Vedhenget som ingen vil ha
Den som skaper trøbbel for resten av kroppen

Unyttig og misforstått
Hvorfor er jeg her i det hele tatt?
Burde jeg ikke bare fjernes?
Jeg er verken pen, sjarmerende eller brukbar

... Trodde du ja ...

For visste du at jeg samler på noe viktig?
Bakterier som hjelper en syk kropp
Lager og trener opp hvite blodlegemer
Jeg er en reddende engel i kriser

Tenk det, et nyttig vedheng!
Verdifull, elsket og planlagt
Midt i kroppen, midt i fellesskapet
Plassert der av Ham som er alt i alle!

Nåden alene

So halten wir es nu/ das der mensch gerecht werde/ on des Gesetzes werck/ allein durch den glauben. Vnder ist Gott allein der Jude Gott? Ist er nicht auch der Heiden Gott? Ja freilich auch der Heiden Gott/ sintemal es ist ein einiger Gott/ der da gerecht machet die Beschneidung aus dem glauben / vnd die Vorhaut durch den glauben. Wie? Neben wir denn das Gesetz auff/ durch den glauben? Das sey ferne/ sondern wir richten das Gesetz auff.

Av Sverre Bøe
Professor ved Fjellhaug
Internasjonale Høgskole

«Når folk har hørt evangeliet tre ganger», klaget Luther, «da tror de at de kan det. Og så vil de høre noe annet».

Slik er det med noen hver av oss. Det rammer ikke minst et dyrebart kjerneord som «nåde». Har vi brukt det opp? «Kan vi det» nesten for godt? Gi meg ti minutter, så skal jeg forsøke vise hvorfor både Bibelen og Luther gjorde «nåde» til sentrum, og hvorfor «Nåden alene» er blitt lutheranernes slagord.

Kjært barn har mange navn. Både Det gamle (GT) og Det nye testamente (NT) har en rekke ord for «nåde». Mange av ordene har en sterk klang av trofasthet i seg, ofte knyttet til en pakt; de kan omskrives med «kjærlig troskap». Andre ord viser til selve følelsen av hjertelig godhet. Så er det flere ord for «nåde» som er regnskapsord, tett på ettergivelse og tilgivelse. På latin heter «nåde» *gratia*, roten til vårt «gratis».

Nåde for tapere

Mange av oss gutter lærte på en brutal måte hva «nåde» er i skolegården: To gutter slåss. En stor ring stod rundt og

så på. Når den ene lå på ryggen i bakken med overmannen triumferende på magen, da måtte taperen til slutt be om nåde.

Nåde er for tapere. Litt uærbødig kan vi omskrive «synders venn» (Matt 11,19) med «tapernes venn». Og da er vi veldig nær Luthers utgangspunkt, for summen av mange års kamp med Gud var nettopp «taper». Han kapitulerte og innrømmet at han ikke greide å møte Guds krav til helhjertet og hellig liv.

Og Luther hadde virkelig prøvd. Gjennom oppveksten hadde han lært om bønn og faste. I klosteret øvde han seg på fromhet og gode gjerninger etter både gammel og ny oppskrift. Gjennom tidebønner, messer og pilegrimsreiser søkte han etter Guds rettferdighet.

Jeg som ikke får som fortjent

Men løsningen lå *utenfor* ham selv: Guds rettferdighet er noe Gud gir bort til syndere, ikke noe han krever av dem. Jeg får en «fremmed rettferdighet», en annens rettferdighet. Jesus og jeg bytter: Han får mine synder, som han «bærer bort» (Joh 1,29), mens jeg får hans rettferdighet.

Dette er nåde: Det rettferdige Gud gir meg *ikke* som fortjent. I stedet for lønn (=straff) får *jeg* nåde, mens hans egen Sønn får straff i stedet for lønn. Jesus ble «gjort til synd for oss», (2 Kor 5,21). Nåde betyr adgang tillatt for uvedkommende, like frem til «nådens trone», (Heb 4,16).

Nåde er ikke medisin

Luther hadde lært å se på synd som sykdom og svakhet. Vi makter ikke å oppfylle Guds krav. Derfor trengte vi nådemedisin og nådekraft, hadde han lært. Gjennom oppriktig anger, mye bønn, regelmessig disippelliv og flittig

nattverdgang ville Gud gi synderen medisin og kraft til et mer hellig liv.

Men dess mer Luther leste i Bibelen, dess klarere stod det for ham at synd er langt mer alvorlig enn sykdom og svakhet. Synd er død.

Og det nytter ikke å gi medisin til den som er død. Det nytter heller ikke å proppe vitaminer og næring inn i et lik.

Det trengs en helt ny fødsel, nytt liv. Her er vi ved det virkelig radikale i luthersk tro: Synden er så alvorlig at mennesket er «døde ved deres overtredelser og synder» (Ef 2,1). Men så kommer evangeliet like radikalt: «Men Gud, som er rik på miskunn, har, på grunn av sin store kjærlighet som han elsket oss med, gjort oss levende med Kristus, vi som var døde ved våre overtredelser. Av nåde er dere frelst» (Ef 2,4-5). Synd er død. Frelse er nytt liv. Det gis gratis, av nåde. Vi medvirker like lite til vår salighet som den mynten gjorde i lignelsen om De ti sølvpengene (Luk 15,8-10).

Her ble det konflikt mellom Luther og hans katolske samtid. Riktignok er vi ute av stand til å frelse oss selv, men frelsen skjer ikke *helt* uten en viss medvirkning fra vår side, mente katolikken: Selv om viljen vår er svak og skiftende, ser Gud med velvilje på selve forsøket. Og når hans gode nåde slipper til med styrke («medisin»), vil prosessen komme i gang.

Luthers protest

Nei, mente Luther. Frelsen er aldri på noen måte et samarbeid mellom Gud og oss. Gud frelser alene. Og frelsens grunnlag er aldri tro pluss gjerninger. Det er nåden alene som frelser. Og troen er alltid Guds verk, den er en gave (Ef 2,8); troen alene.

Så sterk ble denne kampen at da

Brå avslutning av tjenesten i Japan

Fra Luthers bibeloversettelse til Rom 3,28.

Det er der han føyde til ordet «allein».

Foto: Sverre Bøe

Luther i 1522 oversatte NT til tysk, føyde han inn et ekstra ord i Rom 3,27-28. Selve teksten lyder slik på norsk: «Hvor er så vår ros? Den er utelukket. Ved hvilken lov? Gjerningenes lov? Nei, ved troens lov. For vi er overbevist om at mennesket blir rettferdiggjort ved tro, uten lovgjeringer.» I den siste setningen føyde Luther til ordet «alene»: «For vi er overbevist om at et menneske blir rettferdiggjort ved tro *alene*, uten lovgjeringer». På bildet ser vi hvordan dette «allein» står som tredje ord i andre linje. Bildet er av Luthers oversettelse av hele Bibelen fra 1534.

I ettertid må vi vel si at et slikt forkla- rende adverb vanskelig kan forsvares som en ren oversettelse av den greske teksten. Knappt noen bibeloversettelse har det med. Men det forklarer hvor skarpt striden stod om nettopp dette kjerne- punktet. Og saklig sett treffer Luther meningen i Rom 3,28 godt.

Hva med oss?

Vi kalles «lutheranere». Og navnet skal vi bære med stolthet. Men det forplikter. Vi skal ustanselig holde det klart både for vårt eget hjerte og for dem vi møter at barnekåret, troen og himmelhåpet bygger på noe utenfor oss selv.

Så hadde Luther også mye å si til dem som isolerte dette fra troens daglige liv, som om vi fritt kan synde, bare vi trøster oss ved nåden. Det kan skje ved fromme ord om Guds «raushet» og tilgivelse. Når Gud «aksepterer» meg slik jeg er, da skal ingen få fortelle meg hvordan jeg skal leve, sier noen, og unnskylder mye som Bibelen kaller synd.

Men syndenes forlatelse betyr ikke syndenes tillatelse. Frelsen er friheten *fra* å følge kjødets vilje, ikke frihet *til* å leve i synd. Det er også noe jeg har lært av Luther – og av Bibelen.

Torkel og Ingeborg Marie Alfsvåg Ekenes med barna Brage og Eirin fotografert i Japan. Foto: Marius Bergersen

Familien Ingeborg Marie og Torkel Alfsvåg Ekenes reiste ut som misjonærer til Japan i 2014 gjennom NMS (Det norske misjons-selskap). Sendekirken var DELK, og de ble innviet som misjonærer i Granly kirke i Tønsberg. DELK har finansiert ca. 50 % av utgif- tene i forbindelse med deres tjeneste i Japan.

I Japan har tiden gått med til språkstudier og arbeid med et misjonalt prosjekt i noen menig- heter. Mye av tjenesten var, ifølge Torkel, i oppstartfasen.

I vår ble Ingeborg Marie syke- meldt på grunn av utslitthet. I løpet av sommeren vurderte NMS situasjonen slik at det var for risikabelt for familien å fortsette i Japan, og det ble bestemt at tjenes- ten avsluttes i denne omgang.

Familien er nå bosatt i Oslo og de vil være en del av Ryenberget menighet.

Som et 'hell i uhell' er det svært

godt bruk for Torkel i en nyoppret- tet tjeneste i et nytt prosjekt i NMS Oslo. Tjenesten vil dreie seg om misjon blant innvandrere, og Tor- kel uttrykker glede over fortsatt å kunne følge sitt kall som misjonær.

Ingeborg Marie er for tiden sykmeldt fra en 50 % stilling i NMS. Hennes tjeneste er enda ikke avklart. Men NMS har en ordning for hjemkomne misjonærer som innebærer ett års lønnet tjeneste i Norge.

Familien har fått anskaffet en god leilighet i Oslo der Eirin (4) og Brage (1) er i ferd med å tilpasse seg livet i Norge.

Ulf Asp
misjonssekretær

St. Hansstevnet og generalforsamlingen 2017

Det var en spent forsamling som samlet seg i hovedsalen på Gjennestad fredag formiddag for å ta fatt på GF 2017. For første gang var Generalforsamling og St. Hansstevnet lagt til samme helg, og programmet var godt fylt opp med både inspirasjon, utfordring og underholdning. Åtti delegater ble straks satt i arbeid med strategidokument og motto, og lett andpustne kunne vi konstatere at generalforsamlingen ble avsluttet just i tide til middag og kveldsmøte.

På kveldsmøtet fortalte Anne Kristin Aasmundtveit fra Bibelselskapet på levende vis historien om Johannes sitt liv som veirydder for Jesus, sin Herre. Barna fulgte nysgjerrig med, og fikk gå ut i St. Hans kvelden etterpå til lek og aktiviteter. Jan Gossner tok oss med videre inn i Guds ord med temaet: «Blir bare lutheranere frelst? Om oss og andre kristne.

Jan Tore Saltnes, kjent fra Nordic Tenors, gav oss sangkunst på alt fra gaelisk til norsk, humor og et godt kristent vitnesbyrd til sist på sankthansaften. Etter regnvær og grilling var det god stemning da tenoren stemte i "O sole mio" akkompagnert av alltid stødige Anders Rønningen på diverse instrumenter.

Delegatene på GF hadde ingen mulighet til å trekke dyna over ansiktet da vekkerklokka ringte på lørdag. Etter frokost var "vår egen" bibelforsker Hans Johan Sagrusten klar med en sterk bibeltime om bibelbruk rundt i den kristne verden. Hans Johan utfordret og inspirerte til å la bibellesning få en større plass i menighet og familie. Etter denne bibeltimen var det siste del av generalforsamlingen frem til lunsj. Tiden ble brukt på panelsamtale over temaet "DELK mot 150 år". Personer fra flere menigheter trakk fram hva som lå på deres hjerte for DELKs framtid.

Temaet for selve stevnet var "Nåden alene", og reformasjonsjubileet fikk sette sitt preg på mye av det som hendte. Etter seminarer om nådemidler, kristenliv og sosiale medier ble hovedsalen igjen fylt til randen av små og store DELKere til familiemøte på lørdag ettermiddag. Irene Gundersen kom på besøk, og fortalte en bibelfortelling for barna med dukken Lotta og

temaet nåde. Senere fikk barna synge, og små og store gledet seg over møtet.

På lørdag kveld inviterte komiteen for reformasjonsjubileet til salmekonsert i Stokke kirke. Det ble ett av helgens store høydepunkter. Et stort kor bestående sangere fra mange av våre menigheter, i tillegg til en gruppe dyktige musikere, ledet en fullsatt kirke gjennom halvannen time med Luthersalmer. Alf Henrik Engen ledet kvelden med stø hånd.

Kvelden ble avsluttet av ungdommene. Arne Fredrik Næss forkynte sterkt om utdaterte gudsbilder, og oppfordret ungdom og voksne til å oppdatere til et gudsbilde som stemmer med Bibelens Gud. Det er dette Gudsbildet som holder i alle livets situasjoner.

Selv om mange kjørte tilbake til hus og hjem på kvelden, ble et stort knippe sittende ved teltene for å prate utover i de sene nattetimer. Det var godt å kjenne på fellesskapet i de troendes forsamling.

Søndagen åpnet med en høytidelig nattverdgdustjeneste. Rolf Ekenes var liturg, og Jan Bygstad forkynte over "Det store gjestebudet" i Lukas 14. Han viste hvordan måltidsfellesskapet med Gud går som en rød tråd fra Det gamle til Det nye testamentet, og hvordan nattverden er en forsmak på måltidet i himmelen.

Etter godt middagssamvær gikk åpningsfanfaren for ettermiddagsmøtet klokka 15.30. Tradisjonen tro var temaet misjon, og misjonærfamiliene fikk gi sterke innblikk fra misjonsmarken i Nord-Afrika, Mongolia og Japan. Endre Stene tok utgangspunkt i DELK-forlagets utgivelse av Luthers "Et kristenmenneskes frihet", og forkynte tydelig om lov og evangelium ut fra de tilsynelatende motsetningene "En kristen er fri til alt ..." og "En kristen er alles trell ...".

Til sist stod prester og eldste for helgas overraskelse da de stemte i en firstemt versjon av Luthers "Nå fryd deg Kristi menighet".

Vi fryder oss over anledningen vi hadde, nok et år, til å samles på Gjennestad for å styrke vår felles tro.

*Tekst: Fred Arve Fahre
Foto: TFR*

Hvem var de første innmeldte i DELK i 1872?

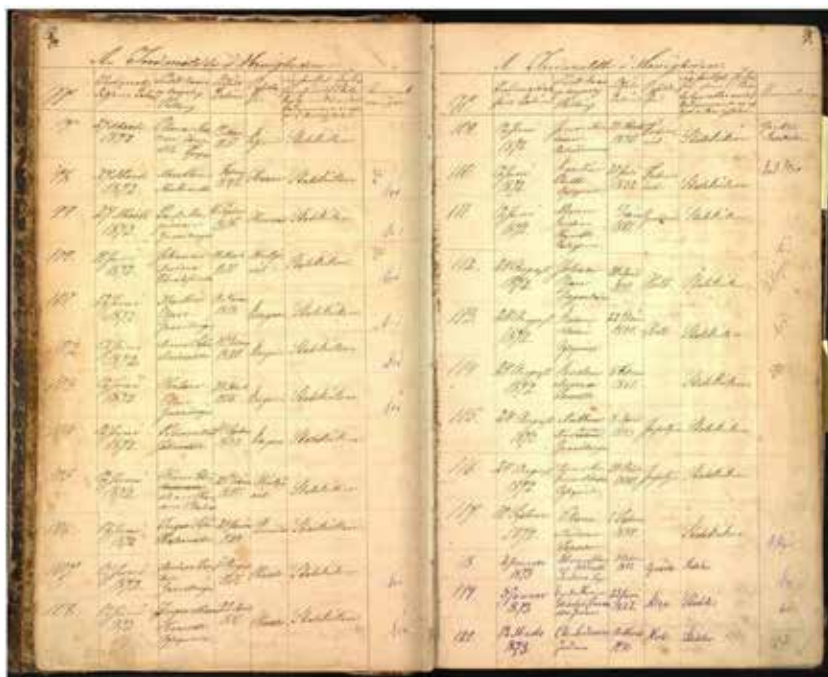
- *Les de gamle kirkebøkene på nett*

Lørdag den sekstende mars i 1872 samler femtiåtte mennesker seg på en gård i Jarlsberg grevskap, dagens Vestfold. Våren hadde nok så vidt tittet fram, men denne dagen var det overskyet. Regnet meldte likevel ikke sin ankomst på noe tidspunkt i løpet av dette døgnet. Ved tolvtiden på formiddagen var det bare en eneste Celsius-grad i luften.

En bok med harde permer ble lagt frem på bordet, og navn etter navn ble ført inn. Medlemsnummeret på personen ble ført inn helt til venstre. I neste kolonne ble dagens dato ført, og deretter navn, rolle i samfunnet, fødselsdato og hvilken kirke personen hadde soknet til. Pennen ble dypet i blekk mange ganger denne dagen.

Neste lørdag, den tjuetredje mars, ble tretten nye navn skrevet inn i protokollen til det ferske kirkesamfunnet Den evangelisk-lutherske frikirkelige Menighed i Jarlsberg Grevskab med flere Steder. Denne lørdagen var det kaldere, og minusgradene preget den nest siste lørdagen i mars måned. Nå var det alvor! Det foregående året hadde utmeldingene fra statskirken vært stor i Ramnes, Våle, Botne, Andebu, Borre, Sem, Stokke og Sandar. Deres barn hadde blitt trukket ut av den offentlige skolen til fordel for undervisning på hjemgårdene. Et dristig steg for dem det gjaldt. Alt lå klart for en stor strøm av pietistiske kristne inn i et kampklart selskap. Resten er historie.

Som historieinteressert blir jeg varm om hjertet når jeg ser slike gamle kilder. Å se på gamle kilder er som å ta en tur tilbake i tid. Som å åpne en dør til fortiden. En måte å skue til levde liv på. Ekte vare. De forteller om livet som det virkelig var. Fortiden er ikke sort-hvit og uklar med slitte kanter og flekker av blekk. Fortiden er ekte mennesker som tok valg. Valg som har ført til

To sider fra en gammel DELK-protokoll.

dagens virkelighet. Like virkelig som den som vil komme om hundre og femti år. Det er viktig å vite om sin fortid for å skape en god framtid. Skriftlige kilder kan hjelpe oss med det.

For et års tid siden åpnet Arvid Ludvigsen opp safen på sitt kontor i DELKs hovedkontor på Sem og tok ut protokollen fra DELKs første leveår. Han rakte meg protokollen forsiktig. Med egne øyne kunne jeg blant annet se de femtiåtte navnene og ta på sidene de var skrevet på. I dag kan du selv kikke på de gamle protokollene. Dessverre er ikke dokumentene mulige å ta og kjenne på, men de kan undersøkes så nøye man ønsker på verdensveven. Det frivillige foretaket Vestfold slekt og data har gjort DELKs første protokoller tilgjengelige ved å skanne disse og legge dem inn i et leservennlig system på sine nettsider. Gå til vf.disnorge.no og skriv inn

DELK i søkefeltet helt øverst i høyre hjørne. Da kan du bla og vandre i hundre og femti år gamle kilder. Velkommen inn i historien!

Tekst: Jostein Bendiksen

Kilder:

- o Gjerpe, Otto (1978): Fedrearv og barnefostring. Luther forlag.
- o yr.no
- o vf.disnorge.no
- o timeanddate.no

ANDAKT

Hvordan tilfredsstille Gud?

Av Eirik Thorvaldsen

Det finnes et fjell av gode bøker om veien til Gud, men én bok holder – Bibelen. Les den og vær villig til å leve etter den, da kan det skje store under i ditt liv. Bibelen er Guds ord til deg, og det skjer noe med deg om du tør å innrette ditt liv etter det som står der.

Så har det til alle tider kommet åndsfulle kristne som vektlegger forskjellige ting, i år feirer vi Luther og har egen Hagedag. Vi forstår alle stykkevis og delt, det gjelder til og med de vi synes har aller mest innsikt. Samtidig tror jeg vår personlighet spiller mye inn når det gjelder hva vi legger merke til i Guds ord. Noen legger vekt på handling, andre på opplevelsen, andre igjen på det tankemessige og teoretiske. Tror det kanskje er årsaken til endel av kristenhetens forskjellige retninger.

Vil minne om hva Paulus sier er viktig, 1Kor 1,9: Gud kalte oss til samfunn med sin Sønn, Jesus Kristus, vår Herre.

Det forsmedelige er at dette har Gud ordnet på en slik måte at vi ikke får noen som helst ære, han har ordnet alt ved at Jesus levde fullkomment og døde for vår skyld. Hans død på Golgata gir oss evig liv og samfunn med Gud den allmektige. Og nå har han gitt oss den Hellige Ånd som er med oss og virker i våre liv.

Hva innebærer det å ha samfunn med Jesus?

Det er ikke alt vi gjør av åndelige disipliner, arbeid i Guds rike, innsats for vår neste eller andre ting vi tenker Gud er avhengig av for å lykkes med mitt kristenliv eller sitt arbeid.

Samfunn er å være sammen, i Åp 3,20 står det at Jesus ønsker å komme inn til oss, for å vise oss at han gav sitt liv for oss. Tenk Jesus gav sitt liv for MEG, jeg som gjør, sier og tenker så mye galt. Jeg blir tilgitt alt og får lov å bli Guds barn, jeg kan kalle den allmektige Gud pappa og springe opp på hans fang.

Jesus er for oss blitt visdom fra Gud, rettferdighet og helliggjørelse og forløsning, for at – som skrevet står: Den som roser seg, han rose seg i Herren 1 Kor 1,30.

ALT har jeg i Jesus. Så elsker vi menneskene rundt oss fordi Jesus har elsket oss først. 1 Joh 4,19.

Vår ros er ikke at vi har gjort de rette studier, oppgaver, gjerninger, men at vi har samfunn med Jesus.

Jesus er min rettferdighet ovenfor Gud,

Jesus er min helliggjørelse, det er nå han som lever i meg ved sin Hellige Ånd.

Jesus er min forløsning, han skal komme og hente meg til sin evige herlighet.

Vær lydhør slik at Jesus kan lede deg til de ferdiglagte gjerninger han har gjort klar for deg i din hverdag.

Men viktigst av alt, slipp han inn i livet ditt, ved bibellesning og bønn, slik at dere kan være sammen.

“Bevar ditt HJERTE framfor

Ordet hjerte brukes ofte i Bibelen, men hva betyr det egentlig?

Som i vårt språk brukes det biologisk om det sentrum i vår kropp som får blodet til å sirkulere som det skal. Rent biologisk kan man se på dette organet som kjernen i vår kropp, og blodet som strømmer ut fra det, som selve livet.

Men *hjerte* brukes vel så ofte i overført betydning. Vi er vant til å tenke på det som følelsenes hovedsete. Et hjerte-emoji uttrykker kjærlighet, og hjertespråk er mer følelsesvarmt enn det vår verbale hjerne produserer. Altså tenker vi med hodet og føler med hjertet.

Imidlertid oppfattet man ikke dette på samme måte i hebraisk kultur. Der er både følelser og tanken knyttet til hjertet. Hjertet er altså det sentrum i vår personlighet som våre liv styres utfra. Følelser og tanker utgjør en enhet som er kjernen i vår personlighet. I hjertet kan både kjærlighet og visdom vokse, så vel som hat og dårskap. I våre hjerter formes holdninger som preger vår væremåte og livsinnstilling. Vårt dypeste ‘jeg’, senteret i vår personlighet, omtales som ‘hjerte’.

I vår kultur, som er tuftet på rasjonalismen, er det den logiske tanke knyttet til analyser og bevis, som sitter i høysetet. Det som kan forklares, er til å stole på. Følelsene ses på som usikker kilde til kunnskap og er nedprioritert. Kanskje dette har ført til noe av den splittelse mange troende bærer i seg: hodets kunnskap og hjertets lengsel beveger seg i to verdener.

Bibelen kobler disse sammen og legger vekt på den visdom som vokser fram når vi lytter med og lytter til vårt hjerte.

Og det er til vårt hjerte Gud vil snakke. Det er i senteret for vår personlighet Gud vil arbeide med oss, forme oss og gi troen vår liv. Ordsp 2,10-11. Fork 7,25.

Å MEDITERE – en livgivende tilnærming til Guds ord

Før, oftere enn nå, snakket man om å dvele ved noe. Ordet er beslektet med ordet dvale, den hvilende, ikke-virk-somme tiden, før aktiviteten setter inn igjen. Ordet beskriver det å ta seg god tid, stoppe opp ved, eller det å ta for seg noe litt nøyere.

Ordet meditere, som er meget gammelt og kirkelig, men for mange føles nytt og alternativt, bærer i seg dveleperspektivet. I den latinske hovedbibelen fra 300-tallet, brukes ordet meditere eller meditasjon 46 ganger. På norsk er dette ofte oversatt med ‘å grunne på’ eller ‘å leve i det’. I århundrene etter Kristus mediterte kristne ved å gjenta bibeltekstene mange ganger. Denne repetisjonen bidro til at ordet beveget seg fra hodet til hjertet og ble en del av den mediterende, så han kunne tenke, handle og be utfra det.

Når man mediterer over Guds ord, nærmer man seg for å stoppe opp ved det, ta seg god tid, lytte med hjertet og grunne på det. Da kan det skje som omtales slik i Hebreerbrevet 4,2: ordet smelter sammen med troen i oss og blir til liv.

En slik meditasjon er annerledes enn et bibelstudium. Mer enn fokus på forståelse, forklaringer, sammenhenger og teologisk kunnskap, ligger hovedvekten på innlevelse, undring, refleksjon og relasjonen til Gud. Man er i bønne mens man lar ordet synke inn i hjertet.

alt du bevarer, for livet går ut fra det!" Ordsp 4,23

MARIA og MARIA

Forbildene våre. Den ene må ha sluppet det hun hadde i hendene og satt seg rett ned. Med hele seg lytter hun og kombinerer det ikke med andre tanker eller oppgaver. Hun er en helhjertet, lyttende kvinne som lar Jesu ord synke inn i sin sjel. Omgivelsene, som her bestod av en småstresst søster, kunne fort blitt en hindring for den dvelende, grunnende måten å lytte til Herren på. Men tid er viktig. Ro er viktig. Her er det ikke resultater, debatter eller rett teologi som er hovedfokus. Å meditere er å være nær Gud og lytte. (Luk 10,38-42)

Den andre hadde et skattkammer. I sitt hjerte. Når de underlige ordene om Guds storhet og hennes nyfødte barn ble overveldende, visste hun hva hun skulle gjøre med dem. Ta vare på dem. Gjemme dem i sitt hjerte. Hun tok imot med sitt indre menneske. Hun kunne ikke forstå eller forklare, lot bare ordene få plass i sitt indre. Antagelig gjentok hun dem om og om igjen. Mediterte, grunnet på dem, undret seg og takket. Et slikt menneske kaller Bibelen salig eller velsignet. (Luk 2,19 og 51)

Salme 1,1-3.

Hva er det, ifølge salmisten, et velsignet menneske gjør? Jo, det grunner på Guds lov. Ikke bare en gang i mellom, men dag og natt, altså alltid. Dette kan minne om en bordunstemme i musikkspillet. Det er en vedvarende, uendret, ofte litt dyp tone som klinger med under melodistemmen. Ofte bidrar den til enda fyldigere harmonier, men i blant er det dissonans. På samme måte er Guds ord tenkt å klinge med i alt livet vårt består av. En underliggende, dyp stemme som bærer, løfter og tydeliggjør. Løftene knyttet til en slik bibelmediterende holdning, er forfriskende og fulle av håp. Bildet av livsfriskt tre, med godt rotfeste og frodig bladverk, males for oss for å hjelpe oss å fatte den livskraften som er knyttet til Guds ord i våre liv.

"Jeg har alltid Herren for øye" Salme 16,8

Å meditere er å ha fokus på eller feste blikket på. I Salme 119 møter vi en trosbror som har fått en spesiell ide om hvordan han kunne gjøre akkurat det. Han bestemte seg for å bruke alfabetet og lage 8 verselinjer til hver bokstav, hvor alle linjene skulle begynne på samme alfabetbokstav. Salmen ble et kunstverk, og hele salmen er en meditasjon over Guds ord. Det vil si, ofte bruker han begrepet 'Herrens lov'.

For jødene var 'loven' (torah) det helligste man visste om. 'Loven' var ikke bare budene og lovene om rett og galt, det var dypest sett Guds selvåpenbaring. I 'loven' hadde den levende Gud og deres skaper talt direkte til dem. Gjennom loven hadde han opprettet en personlig relasjon og knyttet dem til seg som sine barn. Gjennom 'loven' viste Gud dem sin barmhjertighet, kjærlighet og gode vilje og bekreftet dette med tydelige ord. I 'loven' ga Han dem veiledning for livet og Gudsforholdet, klargjorde hva som førte til liv eller til død, og tydeliggjorde for dem hva frelse bestod i. 'Loven' var dyrebart! Ordet fra Gud bar i seg løfter om Hans nærvær i alle livssituasjoner. Ikke rart at da vår trosbror skulle skrive om dette, endte han opp med å skrive det lengste kapittelet i Bibelen!

Sakte og meditativt lar han sannhet etter sannhet om Herren og hans ord gå gjennom sitt hjerte. Han reflekterer over hva Ordet betyr i hans liv, alle oppmuntringene, all veiledning, all trøst, all beskyttelse, all trosstyrke ordet gir ham. Uansett livssituasjon, er ordet relevant for ham. I motgang, når andre stemmer er truende, harselerende eller fristende, er det Guds ord som fastholder en sann virkelighetsfortolkning for ham. Det Gud har sagt får en myndighet for ham som gir ham mot til å fortsette på den veien Herren har beskrevet. Om livs- og troskampen tydeligvis er smertefull i blant, ser det ut til at meditasjonen over Guds ord fyller ham med lovsang og glede. Ordet blir kilden til kraft, lys og håp. Guds nærvær metter hans sjel og stiller hans lengsel.

I hele denne meditative salmen er vi med inn i vår trosbrors bønn. Hans hjerte er åpent for Gud og for oss. Han er ærlig med sin kamp og sin glede. Han repeterer sannhetene i Guds ord og om Guds ord til de synker inn i hans bevissthet. Hans livsinnstilling, holdninger og valg formes av ordet som tar bolig i hans hjerte. Han roper om hjelp, og han bruser av takk og knyttes tett til Guds hjerte gjennom denne meditative bønner rundt Guds ord.

"I evighet, Herre, står ditt ord fast i himmelen!
Din trofasthet varer fra slekt til slekt.
La meg leve og lovsynge deg,
La dine lover være min hjelp!"
Sal 119,89-90 og 175

Guds ord i *min* hverdag:

To forslag til å leve med i Salme 119

- I Les salmen, eller deler av den, sakte med ettertanke. Skriv så din egen lille salmemeditasjon om Guds ord. Dette kan formes som ettertanke eller takk, men også ærlige spørsmål og tvil kan komme fram. Gjør dette i bønn og vit at Herren er nær og lytter, i kjærlighet til deg.

Eks 1

Ditt ord trøster meg, Gud.
Du har ofte strødd dem som perler på min sti.
Ditt ord viser meg hvordan du er, Herre.
osv.

Eks 2

Takk for at du snakker så jeg kan høre, Herre.
Takk for at ditt ord skaper lys i mørke
og gir meg nytt mot.
Takk. osv.

- II Lev i Salme 119 de neste tre ukene.
Les 8 vers hver dag.
Les med undring.
Hva sier versene om den som skriver?
Hva sier versene om Gud?
Hva lærer jeg om Guds ord gjennom disse versene?
Hvordan kan disse versene forme mine tanker og holdninger?
Hva vil jeg takke for nå?

Av Toril S. Asp

Stykket er skrevet for "Fast Grunn"

Døperen Johannes

Tekst og illustrasjon: Erling Rantrud

I rekken av inspirerende personer i Bibelen har jeg kommet til døperen Johannes. Han dukker opp tidlig i evangeliene, allerede i Matteus kapittel 3.

På den tiden sto døperen Johannes fram i ødemarken, i Judea og forkynte: *"Vend om, for himmelriket er kommet nær!"*

Inn på arenaen trår en værbitte ørkenvandrer som lever av gresshopper og villhonning, har kappe av kamelhår og roper ut at folket må vende om fra sine synder! Virkelig en interessant person. Lignede personer i vår tid, folk som står på eksempelvis Speakers' corner i London med plakater om at enden er nær, skyr vi som pesten. I beste fall smiler vi litt medfølelse og går lett forbi. Ikke mange hører på dem. Men folket hørte på Johannes! Hvorfor er det slik? De kom i hopetall for å bli døpt og vasket ren for sine synder. Selv saddukeerne og fariseerne kom for å bli døpt.

Det er to forskjeller på Døperen Johannes og moderne endetidsprofeter. Den første er at Johannes ikke forkynte noen ende. Han forkynte en ny begynnelse! En Messias som skulle komme, syndenes tilgivelse og et himmelrike som er kommet nær.

Det er det folk trenger å høre. Jesus skal komme igjen! Det finnes tilgivelse

for synder, og himmelriket er kommet nær. Jesus er kongen, vi er hans barn og arvinger til Guds rike!

Den andre forskjellen er at Johannes la til side alt sitt eget og talte med Guds autoritet. Det var ikke han selv som hadde funnet på hva han skulle si, eller tolket tegn i tiden med egne tanker. Han forkynte rent og klart Guds tanker uten tanke for seg selv.

Det er litt av noen fotspor å følge. Når forkynner vi det Gud virkelig sier i Bibelen uten at vi samtidig prøver å bli stilt i godt lys mens vi forkynner? Vi har jo lyst å komme godt ut av det samtidig som vi formidler evangeliet.

Johannes er ikke opptatt av det overhodet (hadde han vært det, hadde han kanskje fått beholde hodet sitt litt til).

Johannes viet hele livet sitt med alt hva han var til Gud og ønsket om å lede folk til Jesus. For alt han gjør peker mot Jesus.

Johannes var tilsynelatende fullstendig uredde. Du skal være ganske tøff for å kalle en gruppe fariseere for ormeyngel og refse myndighetene. Og hvem andre ville tale kong Herodes midt imot og si at det ekteskapet han ville ha var galt? Johannes gjorde det, for han visste at sannheten må forkynnes.

Vi kan lett tenke at Johannes var altfor brå og tøff, og det er kanskje sant. Ikke

alle kan legge bort alt annet og vie livet til Gud slik han gjorde. De fleste av oss må ta hensyn til andre ting i livet. Ta oss av familien, gjøre jobben vår og være medmennesker. Det er riktig og godt å vise klokskap når vi skal fortelle om Jesus. Ikke alle kan spise den kosten Johannes serverte, men vi kan kanskje bli mer frimodige til å invitere noen på kaffe og innlede en samtale om tro? Folket som strømmet til Johannes, viser at folk flest er nysgjerrige på tro. De som ikke har hørt, må få anledning til å høre.

Men på ett punkt var han ydmyk. Og det var i møte med Jesus. *"Jeg er ikke verdig til å ta av ham sandalene."* Men Jesus svarte ham med å opphøye ham og si: *"Blant dem som er født av kvinner, har det ikke stått fram noen større enn døperen Johannes. Men den minste i himmelriket er større enn ham."*

Hva Jesu ord betyr, er denne teksten for kort til å kunne svare på. Dessuten forstår jeg det ikke helt. Men en ting er sikkert. Alle vi som er små i egne øyne og bøyer oss for Herren Jesus Kristus, blir gjort store i himmelriket.

Johannes er ikke noe siv som svaier i vinden og vingler hit og dit. Han står fast på Herrens ord i liv og død.

Da han døde, sørget Jesus. For Johannes og Jesus var venner, og når alt kommer til alt, er det det aller viktigste.

Evangelisering i lokalmenigheten?

– Gudstjeneste på Madagaskar

DELK har for tiden ingen misjonærer på Madagaskar. Men kirken lever videre og Guds rike vokser likevel. Hva? Kan det være mulig? Betyr vårt nærvær så lite? – kunne noen tenke. Heldigvis tenker vi ikke slik. Den hellige ånds nærvær overgår det meste. Selv våre beste misjonærer.

At Den gassisk-lutherske kirke (FLM) også selv har et stort antall svært dugelige medarbeidere, er naturligvis en del av bildet. Menn og kvinner som på hvert sitt vis bidrar til og legger til rette for Guds rikes fortsatte ve og vel, finner du både i bygd og by.

Før vi kommer til det, må vi bare skyte inn at FLM utgjør en utrolig positiv trend, i et land som for tiden befinner seg på bunnen av slike statistikker som Norge topper. Fattigdom, korrupsjon og politisk uro er noen av stikkordene. Midt i dette vokser kirken som aldri før. Det etableres hundrevis av nye menigheter hvert år. For å nevne noe.

En søndag midt i juli gikk vi til gudstjeneste i hovedkirken på Antsirabe. En av byens prester prekte over

Joh 1,35-51 om Johannes som peker på Jesus som Guds Lam. På en levende måte fikk han frem hvordan Johannes' disipler straks gjenkjente Jesus som den de ventet på og trengte, og deretter sluttet seg til ham og blir disipler.

“La dere merke til hvor raskt de nye Jesus-disiplene begynte å fortelle videre at de nå hadde funnet han som er Guds Lam?” spurte han begeistret. Sant nok skjer det fort; bibelteksten gir inntrykk av at det skjer nærmest i det samme Jesus kommer.

Så fortsatte han, med litt mer alvor i stemmen: “Jeg mistenker at vi er mange her som er Guds barn og har vært Jesu disipler lenge. Men hvor ivrige er vi etter å fortelle videre det fantastiske vi har fått til andre, så også de kan komme til ham som de venter på?! Rundt oss i disse dager går det haugevis av folk som trenger å høre budskapet om syndenes forlatelse og Guds kjærlighet! Hvem skal fortelle dem det?”

Jeg vet ikke om noen tok oppfordringen der og da. Men at en slik frimodighet må øves opp over tid, er jeg sikker på – det gjelder enten vi bor

på Madagaskar eller i Norge. Og kan vi ikke begynne å øve?

*Tekst og foto:
Kristoffer Hansen-Ekenes*

Om MADAGASKAR

Republikken Madagaskar er verdens fjerde største øy, ligger i Det indiske hav og har nærmere 25 millioner innbyggere. Øya har et unikt plante- og dyreliv og er rikt på naturressurser. Likevel er landet svært fattig. En av tre gassere er analfabeter. Halvparten av alle barn under fem år er underernærte. Manglende matvaresikkerhet preger mange familier. Stadig færre barn får skolegang. Kun 65 prosent av barna går på skole. I 2009 var tallet 96 prosent. Det gir grunn til bekymring.
Kilde: nms.no

Møtelisten - Gudstjenester og søndagsmøter 4. kvartal 2017

Dato	Søndag	Prekentekest	Ryenberget	Nore	Bjerkely	Granly	Horten	Moe
01.10.2017	17. søndag i treenighetstiden	Joh 11,17–29 og/el 30–46	KHE n 2		MA n 7	11.00	11.00	
08.10.2017	18. søndag i treenighetstiden	Matt 8,14–17	11.00		11.00	11.00	ER n 3	
15.10.2017	19. søndag i treenighetstiden	Luk 20,45–21,4	KHE 7		11.00	JEA 6	11.00	ER n
22.10.2017	20. søndag i treenighetstiden	Joh 11,1–5	11.00		JaBy 1	11.00	JMS 5	11.00
29.10.2017	Bots- og bønnedag	Luk 13,22–30	AM sn 7		11.00	11.00	11.00	ER n
05.11.2017	Allehelgensdag	Matt 5,1–12	11.00	KHE n	11.00	BA n 2	11.00	11.00
12.11.2017	23. søndag i treenighetstiden	Mark 10,28–31	11.00		MA n 2 X	X	ER n 1	
19.11.2017	24. søndag i treenighetstiden	Matt 18,1–6.10–14	UA n 7		11.00	JEA 1	11.00	BJH
26.11.2017	Domssøndag/Kristi kongedag	Matt 25,31–46	11.00		11.00	11.00	ER n 2	11.00
03.12.2017	1. søndag i adventstiden	Luk 4,16–22a	KHE n 7		MA n 7	11.00	17.00	ER n
10.12.2017	2. søndag i adventstiden	Luk 21,27–36	11.00		16.00	JEA n 7		11.00
17.12.2017	3. søndag i adventstiden	Luk 3,7–18	11.00		11.00	11.00	ER n 4	
24.12.2017	Julaften	Luk 2,1–20	KHE 15.00 2		MA 15.00 2	JEA 15.00 2		ER 15.00
25.12.2017	1. juledag	Joh 1,1–14	UA 12.00 1		RE 1	KHE 1	ER n 1	JEA n
26.12.2017	2. juledag	Matt 10,16–22		MA 1		11.00		
28.12.2017	4. juledag					BA 19.00		
31.12.2017	Nyttårsaften	Nyttårsaften				11.00	11.00	

Initialer / navn:

AM

Arild Minnesjord

BA

Bertil Andersson

BJH

Boe Johannes Hermansen

EN

Erling Neerland

ER

Erling Rantrud

HJS

Hans Johan Sagrusten

HN

Herman Næss

JaBy

Jan Bygstad

JEA

Jan Erik Askjer

JeBj

Jens Bjørnsgård

JMS

Jon Magne Sønstabø

KHE

Kristoffer Hansen-Ekenes

MA

Morten Askjer

OE

Ottar Endresen

OEng

Olaf Engestøl

RA

Ragnar Andersen

RE

Rolf Ekenes

SV

Svein Volden

UA

Ulf Asp

*Samlingssted for møter og gudstjenester på Moe vil være i Misjonssalen, Peder Bogensgate 4 i perioden det er ombygging i kirken.

Fra sommerens ungdomsleir på Kvitsund

Atter en gang så er det en gjeng som drar langt vekk, bort fra kjent og kjært, vekk fra foreldre, og bort fra skole og andre plikter i hjemmet. Opp til en videregående skole der vi inntar flere rom, og det med folk fra to fylker, som snart blir til ett fylke.

Og det betyr da at det igjen var klart for ungdommenes stevne. Der ungdommene får sitt påfyll, møter nye, stifter nye bekjenskaper, og blir mer kjent med seg selv og verden, og kan-skje også hvor sliten man blir når man er litt for lenge våken. Men i alle fall så er det her det viktigste som skjer for ungdommene i løpet av sommeren i DELK-regi!

Med 110 deltagere så rekker man ikke å bli kjent med alle, men man kan alltid finne nye å bli kjent med! Og i løpet av leiren så har ungdommene også blitt bedre kjent med to personer, en fra Bergen som var vår leirprest, Jon Magne Sønstabø, og Jakob i Bibelen som skiftet både identitet og navn til Israel. Og vi lærte hvordan han gikk fra den tidligere slue mannen til å bli en mann som Gud brukte på så utrolig måte!

Dagene består av fantastiske måltider som er laget på Kvitsund, og som mange overspiser og senere finner ut at det også er dessert til middag! Så er det aktiviteter som vannski, fotball, volleyball, frisbee-golf og kanopad-

ling. Og så har vi kveldsmøtene der ungdommene har regien, og jobber og står både på scenen og "bak" scenen. Her er det mange talenter i sving! Og så har vi også underholdning, og flere sosiale samlingspunkter med kviss, brettspill, kortspill og andre morsomheter.

Og lørdagen går som alltid til misjonsprosjekt og turneringer. I år ble noen hår spart, til lykke for noen. Men andre farget hår, krøllet hår, og mange andre påfunn ble gjort for å få de andre til å gi til misjon! Og her går alt til en god sak! I år gikk pengene til misjon blant innvandrere her i Norge. I år ble det samlet inn 20 241,- til dette! Ikke rekord, men det er allikevel en

*	Telemark	Sauherad	Dalane	Sotra	Bergen	Østfold	Kr.sand	Hardanger	Molde	Nordreisa/Alta	Dato
	JEA n 3		BA n 2		JaBy	11.00					01.10.2017
	11.00	JEA n 11.00 3		JaBy n 2	JMS	BJH n	OEng n 3			NR: AM n	08.10.2017
3	11.00		11.00		11.00	BJH n		JaBy	11.00		15.10.2017
0	11.00				OE	MA n	11.00				22.10.2017
3	JEA n 1		OE sn 3		JaBy	BJH n	OEng n 1		EN n		29.10.2017
0	11.00				AM	BJH n	MA n 3			NR: OE n	05.11.2017
	11.00		OEng n	RE n 7	RE	11.00			11.00		12.11.2017
3	BA sn 2		11.00		JaBy	RA n	OEng n 3	ER			19.11.2017
0	11.00		OEng n 2		11.00	BJH n			JMS n	A:UA n	26.11.2017
3	11.00				JMS	BJH n	11.00			NR: RA n	03.12.2017
0	JeBj n 7		MA n 1	JaBy n 1	11.00	11.00					10.12.2017
	17.00	JeBj n 11.00 1			JMS	BJH n	MA n 3	JaBy			17.12.2017
00 3	BA 2		14.30		JMS						24.12.2017
3	JeBj n 1		OE 1		JaBy 1	BJH n 1	OEng n 1				25.12.2017
	11.00				JaBy	UA n					26.12.2017
											28.12.2017
	11.00										31.12.2017

Møtene i Telemark holdes på Hauges (Normisjonshuset).

Initialer = gudstjeneste
kl 11.00 om ikke annet er oppgitt.
Kun klokkeslett = møte.
X = fellesgudstjeneste/fellesmøter.
n – Nattverd
sn – Skriftemål og nattverd

Sted for
Gudstjenestene
i Østfold: se
DELKs nettsider
www.delk.no.

Ofring til:
1 – Offer til prestetjenesten
2 – Misjonen
3 – Lokalt menighetsarbeid
4 – DELKs skoledrift
5 – Nødhjelp
6 – Ungdomsarbeid
7 – Andre formål

NB! Endringer kan forekomme.
Følg med i kalenderen for din menighet på www.delk.no

god sum i forhold til at det er ungdommer!

Og kjære leser, jeg spør om du vil være med å be for ungdommene. Og hjelp dem, og vær tilgjengelige for dem! De trenger trygge gode voksne som dere i livet deres! Og kanskje trenger dere som litt eldre også å koble litt med de yngre, og få lov til å bli litt yngre også? Jeg vil også spørre deg om du vil være med neste år, for vi trenger flere voksne på leiren! Og kanskje trenger du det også?

Tekst og foto: Karl Erik Kjær
Ungdomsarbeider i DELK, Vestfold

Røkelse i Langgata

– hva er det som skjer?

Det er en lørdag formiddag tidlig i august. Et femtitalls koptisk-ortodokse eritreere gjør Langgata kirke i Horten halvfull. På venstre side sitter mennene, og til høyre sitter kvinnene. Alle er dekt i hvert sitt hvite klede. Kvinnene har også dekt til hodet. Vennlige smil møter Underveis' utsending når han ankommer kirkerommet sammen med Gunnar Borge fra Hortens DELK-menighet. – Det er viktig at vi ikke går inn her med sko, sier Borge. – For de koptiske kristne er dette et hellig rom.

I juni, juli og august har en gruppe med koptisk-ortodokse kristne fra Eritrea vært samlet i kirken i Langgata, ikke langt fra Horten sentrum. Ellers i året har gruppen benyttet metodistkirken i samme by, men denne er opptatt alle lørdagene i sommer.

Når gudstjenesten er over, ber undertegnede om en prat med noen fra gruppen. En av dem er eritreernes talsmann, Josef. Gunnar Borge blir også med på praten. Resten av den koptiske menigheten nyter sin kirkekaffe.

– Bønn og tilbedelse er det viktigste når vi samles, forklarer Josef. Vi åpner alltid gudstjenestene med å be. Det blir en slags åpningsseremoni. – Bønnene varer ganske lenge, legger han til. – Kanskje to timer. Etter bønnen har vi litt undervisning. Denne tar presten, Weday, seg av. Utover i gudstjenesten er det fellessang, og ofte noe korsang.

– Vi trives veldig bra her, fortsetter

Josef. Vi føler oss hjemme, og vi ønsker å takke dere fra Horten og dere fra DELK. Alle sammen nikker og smiler. Josef snakker tigrinja med de andre fire, og oversetter deretter til norsk. Han behersker norsk godt. Flere i gruppen begynner også å beherske norsk, men mange har ikke vært lenge her til lands. – Kirken blir jo også et samlingspunkt for eritreere i byen, legger Josef til. Her trøster man hverandre og oppmuntrer hverandre. Dette blir et viktig sosialt samlingspunkt. Lederne våre gjør en god jobb. Mange unge mennesker kommer jo hit. Det er mye nytt for dem. Mange fortvilede situasjoner. Lederne roer oss ned, og gir oss troen på at ting skal gå bra.

Gunnar Borge har god kontakt med en den eritreiske gruppen. – Jeg ble kjent med Kibrom, en av eritreerne, for to år siden. Vi ble jo oppfordret til å ta kontakt med nye landsmenn, så jeg begynte å gå på språk-kafé på Horten bibliotek hver tirsdag, forklarer han. En gang satt jeg ved siden av en mann som sa at det var vanskelig å komme i kontakt med norske menn. Da rakte jeg ham hånden og bad ham på en kopp med kaffe. Slik ble jeg kjent med Kibrom.

– Vi har masse kontakt privat nå, legger Borge til. De er hyggelig mennesker, og de trenger hjelp. Det jeg kan hjelpe dem mest med, er det språklige. Samtalen er en god måte å lære språk på. Mer effektivt enn grammatikk. Ofte dreier samtalen seg rundt troen som de har felles. – Er

det rart med en rosa kirke? Gunnar spør eritreerne som sitter rundt bordet i Langgata kirke denne lørdagen i august. Så følger det unison latter. Josef spør om det er noen mening med denne fargen. Gunnar forteller om hvorfor rosa ble valgt. – Fargene har symbolsk betydning, forklarer han.

Nå har Gunnar rundt 60 av eritreerne på telefonlista si.

Josef forklarer at gruppen med eritreiske koptere har hatt samlinger i tre-fire år. I fjor ble menigheten registrert. "Medhani Alem" heter den. Det betyr "verdens frelse". I Horten samles koptere fra nesten hele fylket, Tønsberg, Nøtterøy, Re, Stokke og Sandefjord. Det er to grunner til at man samles på lørdager: transport og lokaler. De fleste i gruppen har ikke egen bil. Medlemmene må benytte seg av offentlig transport. På lørdager går det oftere busser. Det er også vanskelig å finne kirkelokaler som er ledige på søndager, forklarer Josef. – Søndag er likevel helligdag for oss koptisk-ortodokse kristne, legger han til.

På spørsmål om man kan høste noen erfaringer fra dette samarbeidet, svarer Gunnar Borge dette: – Vi har vært veldig tilbakeholdne i DELK når det gjelder samarbeid med andre. Vi har vært så opptatt av ulikhetene. Men hvorfor kan vi ikke snakke mer om likhetene? – Egil Svartdahl ble en gang introdusert på et møte der han skulle preke utenfor sin pinsesammenheng, forklarer Borge.

Byggingen på Skauen

- Et nytt hjem for DELK Telemark

– Møtelederen fra den andre kirkeretningen sa at Egil kanskje ikke var en bror, men heller et søskenbarn i troen. Egil svarte munnrappt at "... da må jo Gud være din onkel, for han er min far." – Ulikhetene mellom oss og de eritreiske kopterne er mange, legger Gunnar Borge til. – Men vi har en felles far.

Det var Welday, kopternes prest, som spurte Gunnar om det var mulig å leie kirken i Langgata denne sommeren. Menighetsutvalget i DELK Horten ble forespurt. Disse kontaktet tilsynsmann Rolf Ekenes. Det ble enighet om at dette var greit.

Underveis spør tilsynsmannen i DELK, Rolf Ekenes, om hvem som helst kan bruke våre kirker om de vil. – Nei, ikke hvem som helst, svarer Ekenes. – Våre kirker er vigslet til bruk i Guds rikes tjeneste, til å være et sted der de troende samles, der Guds ord forkynnes og sakramentene forvaltes. Først og fremst brukes våre kirker av oss selv til våre egne samlinger. Dersom kristne søsken fra andre kirkesamfunn av forskjellige grunner spør om å få bruke en av våre kirker, er vi bare glade for å kunne dele av det Gud har gitt oss og hjelpe andre som også er opptatt av å forkynne evangeliet, hvis det praktisk lar seg gjøre. Ikke minst ønsker vi å kunne hjelpe kristne innvandrergrepper. De har ikke alltid så mye ressurser som vi har.

Videre spør vi Ekenes om det er slik at dette åpner opp for samarbeid med alle og enhver. – Vi legger til grunn at de vi lar bruke våre kirker og forsamlingssteder, deler den apostoliske trosbekjennelse, svarer tilsynsmannen. – I tillegg er det en forutsetning at det ikke skjer noe i forbindelse med et slikt utlån som bryter med DELKs grunnregler eller det vi ellers står for. Meg bekjent har vi ikke til nå opplevd noen problemer knyttet til slike utlån. Tvert imot, vi har på den måten fått kontakt med mennesker som i enkelte tilfeller senere har oppsøkt oss i annen sammenheng.

Til slutt spør vi Ekenes om hvordan dette passer inn i DELKs profil. – Vi ønsker å være en kirke som er tydelig på hva vi bekjenner, tror og lærer. Samtidig ønsker vi å ha en åpen holdning til andre kristne og kirkesamfunn, respektere dem og ellers samarbeide med dem der det er naturlig og innenfor våre retningslinjer. Dermed er en slik 'kirkedeling' vi ser i Horten og andre steder i høy grad i tråd med vår profil.

Tekst og foto: Jostein Bendiksen

I forrige nummer av Underveis ble vi kjent med komiteen som har jobbet med byggesaken på Skauen-området. DELK Telemark har vokst ut av lokalene på Borge skogen og Borgenheim, og trenger nye lokaler. Tidlig i 2017 ble det klart at dette skal bygges på sørsiden av Skauen skole rett utenfor Skien sentrum. Underveis har tatt en prat med Terje Sletten, en av de mest involverte i denne prosessen, om hva som er nytt i byggesaken på Skauen-området.

Hva er det siste som har skjedd i byggeprosessen?

– Karsten Grytnes og jeg hadde et positivt og hyggelig møte med Skien kommune torsdag 22. juni sammen med en representant fra Børve Borchsenius Arkitekter (BBA). Møtet med Skien kommune var meget godt forberedt av BBA. Fra kommunen deltok saksbehandler og enhetsleder for plan- og byggesaksenheten.

Hva ble drøftet i dette møtet?

– Vi snakket om mulighetsstudiene som er gjort av BBA, alternativ nord og alternativ syd. Videre drøftet vi hvordan vi best kan ta hensyn til en mulig framtidig utvidelse av skolen. I den forbindelse er samarbeid og sambruk mellom skole og menighet et viktig moment som vi også tok opp. Vi snakket i tillegg om prosessen internt i DELK Telemark menighet, om menighetsmøter og om den demokratiske avstemningen over de to alternativene. Da var det viktig å begrunne hvorfor menigheten går for alternativ syd. Her drøftet vi hensynet vi må ta til skolens behov for uteområder for lek, ballspill og andre uteaktiviteter. Fra kommunens side ble det gitt positive signaler til arbeidet og prosessen så langt. Det ble også her pekt på at det vil være klokt å ha god passasje mellom skolebygg og kirken mot syd. Videre drøftet vi byggegrensene, volum og høyder, samt plassering av selve kirkebygget i landskapet. Videre prosess ble også drøftet. Det ble avtalt tett

dialog mellom BBA og kommunen i august med det formål at alle berørte i kommunen blir tilstrekkelig informert og involvert. Det var enighet om å legge opp til politisk behandling av reguleringsplanen i møtet i kommune-apparatet femte september inneværende år.

Hva skal skje etter møtet dere hadde med Skien kommune?

– Etter første møte i kommunen blir det en høringsrunde før endelig behandling i et senere møte. Med nødvendige forbehold kan vi forvente godkjenning av reguleringsplan for Skauen-eiendommen innen årsskiftet 2017/2018. Når vi får signaler fra første behandling i kommunen, kan vi legge opp framdriftsplan for en byggesøknad og videre prosesser fram til byggestart. Endelig utforming av kirkebygget fastsettes med bistand fra arkitekt. Innspill som menigheten har gitt i menighetsmøter og dialogmøter vil danne grunnlag for arbeidet med endelig utforming.

Mange er jo spente på hvordan den framtidige kirken kan se ut. Får vi se noen bilder eller skisser?

– De skissene som foreligger nå, er utarbeidet i forbindelse med mulighetsstudien. For å unngå at vi låser oss til denne planløsningen, tror vi det kan være klokt å ikke distribuere disse skissene nå. Når arkitektarbeidet er i gang, må vi legge opp til åpenhet om de løsningene som foreslås. Det arbeides med å forberede neste menighetsmøte. I dette møtet planlegger vi å beslutte nødvendig organisering for gjennomføring av byggeprosessen. Så må vi få på plass personer som er villige til å være med i byggekomité og underkomitéer, og i styringsgruppa for byggeprosessen.

Av Jostein Bendiksen

Hvorfor trenger vi nådens midler?

Alle kristne er enige om at vi frelses av nåde. Det er Jesu lidelse, død og oppstandelse som gjør at vi kan stå rettferdige for Gud.

Av Knut Alfsvåg
VID vitenskapelige høyskole

Dessuten er det gitt oss bestemte redskaper som gjør at nådens evangelium kan nå oss og skape tro i oss. Disse nådemidlene er forkynnelsen, dåpen og nattverden. Kanskje vi også skulle ta med skriftemålet. Men ettersom skriftemålet består i tilsigelse av syndenes forlatelse til den enkelte, kan det diskuteres om forkynnelsen og skriftemålet er ett eller to nådemidler.

Jesus la stor vekt på nådemidlene. Alle evangeliene understreker dette. Alt tidlig sendte Jesus disiplene ut for å forkynne (Matt 10,7; Luk 9,2), en tjeneste det var knyttet store løfter til (Luk 10,16). Dette forkynneroppdraget presiseres og fornyes etter oppstandelsen: «Slik står det skrevet: Messias skal lide og stå opp fra de døde tredje dag, og i hans navn skal omvendelse og tilgivelse for syndene forkynnes for alle folkeslag; dere skal begynne i Jerusalem. Dere er vitner om dette» (Luk 24,46-48; jf. Mark 16,15; Matt 28,20; Joh 20,21-23). Det var det oppdrag apostlene ble sendt ut med.

Da Jesus møtte disiplene etter oppstandelsen, fastsatte han at dåpen skulle være veien inn i fellesskapet av Jesu-troende (Matt 28,19; Mark 16,16). Siste gangen han spiste sammen med dem

før sin lidelse og død, gav han dem nattverden som den nye pakts paktsmåltid (Matt 26,26-28; Mark 14,22-24; Luk 22,19-20). På denne måten foretar Jesus det som Den augsburgske bekjennelse omtaler som innstiftelsen av tjenesten med å lære evangeliet og meddele sakramentene.

Det Jesus ønsker, er å bruke nådemidlene til å lukke oss inn i den virkelighet han opprettet ved sin død og oppstandelse. Da gjenopprettet han det tapte gudsforholdet og gjorde det igjen mulig for oss mennesker å forholde oss til Gud i tillit. Derfor er det ikke tilfeldig at nådemidlene innstiftes i påskeuken. Det er da det avgjørende skjer. Og når budskapet om dette formidles i samsvar med Jesu befalinger, da skjer det avgjørende hos oss, i våre menigheter.

Da Gud skulle vise oss hvem han er, ble han en av oss. Skaperen ble en del av skaperverket. Gjennom nådemidlene fortsetter Gud å virke på samme måte; han tar i bruk deler av det skapte for å gjøre sin nåde til den grunnleggende realitet i våre liv. På den måten er det Skaperen som kommer til oss og viser oss at det er det fysiske og det konkrete som er stedet for Guds nærvær. Evangeliet om Guds nåde er derfor ikke noe som tar oss ut av verden; det setter oss inn i verden og viser at det er her vi både skal takke Gud og tjene vår neste.

Ansvarer for å ta nådemidlene i bruk ble i første omgang gitt til apostlene. Det understrekes uttrykkelig i alle tekstene om nådemidlenes innstiftelse. Vi ser da også at dette er noe apostlene la stor vekt på i sin forkynnelsen. Vi kan f. eks. tenke på det Paulus har å si både om forkynnelsen (Rom 10,8-17), dåpen (Rom 6,3-5) og nattverden (1 Kor 11,23-26). Men

apostlene visste jo også at de ikke kunne bære ansvaret for nådemiddelforvaltningen alene. Derfor begynte de tidlig med å innsette sin etterfølger i de menighetene grunnla (Apg 14,23; Tit 1,5; 2 Tim 1,6). I vår tid ivaretas denne innsettelse av nådemiddelforvaltere først og fremst gjennom ordinasjon til prestetjeneste. Når tjenesten med nådemidlene på denne måten markeres særskilt, er det fordi det er dette menigheten lever av. I et menighetsfellesskap er det mange oppgaver; derfor er det viktig med et mangfold av tjenester. Men det er tjenesten med nådemidlene som er kristenlivets fundament; derfor er det en tjeneste som alltid må være der.

Nådemidlene er gitt oss for å vekke og styrke troen; derfor er det viktig å bruke dem slik. Det er ikke nådemidlene i seg selv som er poenget, men den tillit til Gud de utvirker ved at de tar oss inn i evangeliet om Guds nåde. Forkynnelsen skal formidle Guds skapende nærvær slik at troen blir til (Rom 4,17b). Derfor er det viktig at predikanten ikke nøyer seg med å omtale evangeliet; det skal uttales: «I dag er dette skriftordet blitt oppfylt mens dere hørte på» (Luk 4,21). En forutsetning for at dette skal lykkes, er at predikanten kan skille mellom lov og evangelium. Det er viktig å legge fram Guds lov og Guds krav, men det er noe annet enn evangeliet om Guds ubetingede nåde. Derfor må lov og evangelium ikke blandes sammen.

Dåpen er ikke så enkel å tilrettelegge rent logisk, for på den ene siden forutsetter den en trosbekjennelse, enten fra dåpskandidaten selv, eller ved at troen bekjennes på dåpskandidatens vegne. Samtidig er det dåpen som gir det løfte som livet ut er troens ankerfeste: «Den

Nytt kapell innviet på Høgsveen

Lørdag 8. juli ble et nyreist kapell innviet på Høgsveen. F.v.: Jan Erik Askjer, som vigslhet kapellet, Finn Rune Stabell, som har laftet bygget, og Toril og Ulf Asp, som eier stedet.

Lørdag 8. juli ble et nyreist kapell innviet på Høgsveen retreat- og gjestegård i Ringsaker. Visetilsynsmann i Det evangelisk-lutherske kirkesamfunn (DELK), Jan Erik Askjer, foresto vigslingen av kapellet som har plass til omlag 40 personer.

På den store dagen var nærmere 100 personer tilstede. På grunn av regnvær og stor tilstrømning ble gudstjenesten holdt i møterommet på låven.

Ny styrke

Jan Erik Askjer sa i sin preken at i dette kapellet kommer det til å befinne seg mennesker som ikke aner hvor veien går videre.

- I sin trøtthet og smerte kommer noen til å lengte mer etter døden enn livet. Like utmattet og slitne som Elia vil kanskje noen be som han gjorde: «Det er nok nå, Herre. Ta mitt liv», sa Askjer, og la til: - Samtidig tror vi at Herren som, i går og i dag er den samme, ja, til evig tid, vil si det Elia fikk høre: «Stå opp og spis! Ellers blir veien for lang for deg.»

Taleren fremholdt: - I dette kirkehuset vil brødleivene, vinen og vannet gi ny styrke til veien videre. Budskapet om nåde og barmhjertighet, forsoning og tilgivelse. Her skal evangeliet om at det alltid er håp, og en ny begynnelse, lyde. Ordet om korset skal forkynnes i «tide og utide». Her skal brødet brytes og vinen deles. Hit kan blåfrosne sjeler komme og bli tinet opp, berørt av Herrens velsignende hender. Her kan det som var knust, bli helt!

Guds stemme

- Og her på Høgsveen vil det bli lagt til rette for at vi alle kan bli møtt av «lyden av en skjor stillhet», slik Elia fikk erfare. Det var i den stillheten han fikk høre Herrens stemme. Det var der Gud var.

- Jesus sier at «når du ber, skal du gå inn i rommet ditt og lukke døren og be

til din Far som er i det skjulte. Og din Far som ser i det skjulte, skal lønne deg». (Matt 6,6). Gud åpenbarer seg for den som lar ham være skjult, sa Askjer.

Under gudstjenesten var det i tillegg til preken og salmesang, sang av blant annet Furnes kirkekor og flere musikalske innslag.

Deretter var det vandring den korte veien til kapellet i skogkanten hvor trekorset ble montert over åpningen, kalken plassert på alteret og huset ble helliget med Guds ord og bønn.

Åpent døgnet rundt

Kapellet er tegnet av Torgeir Thorsnes med utgangspunkt i Sandbu kapell i Vågå. Finn Rune Stabell har stått for laftingen, og byggingen har gått over tre år. Kapellet på Høgsveen vil stå åpent døgnet rundt, og turgåere kan komme innom. Det vil også brukes i tilknytning til virksomheten på Høgsveen.

- Vi ønsker at kapellet skal være til ære for Guds navn og være et redskap i Guds hånd, sier Toril og Ulf Asp, som eier Høgsveen, som opprinnelig var et småbruk som Torills bestefar kjøpte i 1926.

Selv overtok de stedet i 2001, og siden 2011 har de drevet retreatare med et årsprogram. Samtidig har ekteparet modernisert stedet og gjort et betydelig restaureringsarbeid.

Utvidet virksomhet

Med kapellet er stedet enda bedre lagt til rette for sin virksomhet, for stillhet, bønn og nattverdfeiring. Normalt tre ganger om dagen bes det tidebønner på Høgsveen.

Høgsveen ligger høyt og fritt øverst i Furnesåsen, med flott utsikt over Hedmarken og Mjøsa, ca. 500 moh. Virksomheten skjer i tilknytning til DELK.

Tekst og foto:

Boe Johannes Hermansen

som tror og blir døpt, skal bli frelst» (Mark 16,16). Den som tar Jesus på ordet – og det er jo det det dreier seg om – vil derfor enten være på vei mot dåp, eller se tilbake på den som troens fundament.

Det samme løftet fornyes i nattverden, hvor Jesus gir oss det legeme og blod som han gav til soning for våre synder. Luther sier derfor i Lille katekisme at den rette forberedelse til nattverd er troen på løftene knyttet til nattverdfeiringen. Det innebærer anger og sorg over egen synd og utilstrekkelighet. Men først og fremst innebærer det glede og takk for Jesu frelsende nærvær i skikkelse av brød og vin.

Et viktig poeng med nådemidlene er at de forankrer troen i noe utenfor oss selv. Kristen tro består ikke primært i stemning eller følelser, men i gleden over at Gud selv møter oss med sitt nådige nærvær gjennom evangeliets fortellinger, dåpens vann og nattverdens brød og vin. Alt skal tjene formidlingen av Guds urokkelige løfter. Det er ikke vi som har funnet på eller valgt ut hverken budskapets innhold eller den form det formidles i. Her er det Gud selv som handler, og vi kan ta imot hans nærvær med takk.

Knut Alfsvåg er professor i dogmatikk ved VID/Misjons- høyskolen. Han holdt et seminar på DELKs St.Hansstevne i juni over samme tema som denne artikkelen. Her er en sterkt forkortet utgave av hans foredrag på seminaret.

Katakombens hemmelighet – Lys i mørket

Av Erling Rantrud

En stjerne stiger opp fra Jakob, en kongsstav løfter seg fra Israel.

Det skjuler seg en hemmelighet i Priscilla-katakombene i utkanten av Roma. Personalet på

Moe skole var for en tid tilbake på personaltur til Roma. Den evige stad. Jeg var så heldig at jeg fikk være med. Det ble en reise med høydepunkter som kappet om førsteplassen.

En av mange minneverdige opplevelser var besøket i Priscilla-katakombene. Nærmere 40 000 kristne er begravd her i et nettverk av huleganger og gravkamre. Katakombene var først og fremst gravsteder for de første kristne i Roma. Romerne ble vanligvis kremert, mens de kristne gravla sine døde i påvente av oppstandelsen. «Jeg tror på De helliges samfunn, syndenes forlatelse og legemets oppstandelse.»

Priscilla-katakomben består av et nettverk tilsvarende 13 km med ganger og er bare én av 29 tilgjengelige katakomber i Roma (kun fem kan besøkes uten tillatelse). Det er ikke vanskelig å forestille seg at det skal litt til å finne ut av alle katakombenes hemmeligheter. Men hemmeligheter, det finnes det der. Katakombene var ikke bare gravsteder med gravhuler hugget ut i bløt tuffstein.

I takt med forfølgelsene av de kristne, ble katakombene skjulested og samlingspunkt for de forfulgte. Her kunne de ikke bare gjemme seg for forfølgerne, men også utøve sine gudstjenester i utgravde kapeller og utsmykkete kirkerom. Det ble etterhvert et nettverk av kirkekunst og en kunnskapsbank av kristen historiefortelling. De kristne dekket gravnisjene med terrakotta og marmor. Vegger og graver ble utsmykket med kristne symboler og tegn. I tillegg har vegger og tak blitt dekorert med fresker, en kunstart hvor det ble malt bibelske motiver direkte på fuktig murpuss. Flere av dem er bemerkelses-

verdige godt bevarte. Vi blir imponert over Michelangelos tak i det Sixtinske kapell fra år 1512, men det er ikke mindre bemerkelsesverdige med de langt eldre og mindre freskene langt under bakken i Romas travle gater.

I et hjørne av taket i en gang i Priscilla-katakombene finner vi hemmeligheten. En freske malt av en ukjent kunstner omkring år 230 e.Kr. Dette er det eldste kjente motivet av Maria og Jesus-barnet man fremdeles kan besøke. Kikker man nøye etter, ser man en stjerne over Maria, og man ser profeten Bileam som peker mot stjernen som skal stige opp. Profetien er hentet fra 4. Mosebok og lyder slik: «Så bar han fram sin visdoms-tale: Ord fra Bileam, Beors sønn, ord fra mannen med det klare øyet, ord fra ham som hører Guds utsagn, som får kjenne kunnskapen fra Den høyeste og se syn fra Den veldige, som synker sammen, men med åpne øyne: Jeg ser ham, men ikke nå, jeg skuer ham, men ikke nær. En stjerne stiger opp fra Jakob, en kongsstav løfter seg fra Israel.»/ 4. Mosebok 24,15-17a.

På den siste siden i Bibelen finner vi teksten: «Jeg, Jesus, har sendt min engel for å vitne om dette for dere i menighetene. Jeg er Davids rotskudd og ætt, den klare morgenstjernen.» Johannes' åpenbaring 22,16. Som en liten kuriøs detalj kan vi legge til at på den første siden i Bibelen kan vi lese om at Gud skapte lyset og satte stjerner på himmelen for å «herske over natten og skille lyset fra mørket». Slik

ble det. Selv i den mørkeste katakombe, i den mørkeste delen av kristendommens historie, lyste Bileams stjerne for alle som finner den. Helt frem til vår tid.

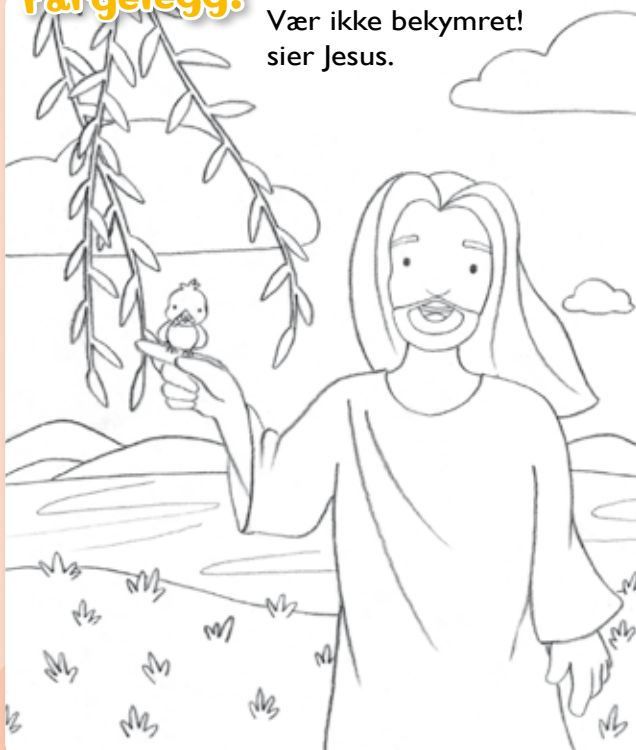
Men hva er det med dette motivet som er så interessant? Nører det ikke oppunder helgendyrkelse og et altfor stort fokus på Maria som Jesu mor? Nei, ikke egentlig. Og jeg tror ikke kunstneren mente det slik heller. Det er helt tydelig at han eller hun kjente sin bibel, og kunstneren hadde helt sikkert hørt ordene som blir lest i mange kirker denne fastetiden: Lukas 11,27-28: Da han sa dette, ropte en kvinne i folkemengden til ham: «Salig er det morsliv som bar deg, og brystene som du diet». Men Jesus svarte: «Si heller: Salige er de som hører Guds ord og tar vare på det.» Fresken er ikke malt for å fremheve Maria. Henne skal vi minnes med takknemlighet. Uten hennes trofasthet ville ikke Jesus bli født der han skulle. Men enda viktigere er det å ta vare på Guds ord når vi hører det. Salig er den kunstneren som har malt det for oss. Salige er vi som sammen med Bileam, Maria og alle andre kristne som har gått før oss får kjenne kunnskapen fra det Den høyeste!

PS. Bildet er et fotografi av en kjøkkenflis med kopi av motivet fra katakombene som ble kjøpt i gavebutikken ved inngangen. Det er ikke lov til å fotografere i katakombene, og det ble heller ikke gjort.

BARNAS SIDE

Fargelegg!

Vær ikke bekymret!
sier Jesus.

Finn navn på 8 ting med hjul!

Åtte ting med hjul er gjemt i rutenettet under.
Navnene står bortover og nedover.

K	V	I	T	T	I	B	O	B	B
O	M	R	U	L	L	A	T	O	R
S	K	Y	B	O	A	R	D	R	M
K	A	L	L	I	F	N	U	G	O
O	M	P	A	P	A	E	L	G	P
M	O	S	K	I	K	V	A	L	E
S	K	A	T	E	B	O	A	R	D
I	S	K	D	A	I	G	O	M	P
S	Y	K	K	E	L	N	U	B	I
O	R	U	L	L	E	S	T	O	L
T	A	T	A	T	R	U	D	E	L

– Pappa, er det sant
at tante Magda synger
for de innsatte i fengselet
hver søndag?
– Ja, gutten min. Det er
en del av straffen.

Vitser

Det lille tusenbeinet
hadde falt og slått hull på
alle bukseknærne sine.
Men moren satte bare på
en tusenlapp.

Vi anbefaler barnebladet BARNAS!

Denne siden
er hentet
fra bladet.

**Bestill
abonnement**

på **sondagsskolen.no**
eller **22 08 71 00**

Finn 5 feil

Tegninger: Ziyue Chen

Jesus lærte folket om Gud.

Finner du de fem feilene på bildet til høyre?

4. & 5. klasseleir på Bondal

Årets 4. & 5. klasseleir på Bondal kan ikke sies å være noe annet en kjempe-suksess! Nærmere 40 barn var samlet. Noen på leir for første gang, andre både lommekjente og verdensvante.

Med 10 voksne på det meste var vi godt bemannet og rustet for å gi barna en god opplevelse. En stor takk til foreldre som var med og hjalp til. Det krever litt å lage mat til så mange, hjelpe til med kanopadling, arrangere tursti, gjete flokken på fjellet, gi litt trøst og lage fine aktiviteter.

Været var med oss, og sjelden før har

vel barna måttet gå aktivt inn for å bli våte på leir på Bondal. Det klarte de allikevel fint. Nesten alle padlet kano og badet. Til tross for stekende sol var vannet isende kaldt. Men kaldt vann har aldri stoppet ivrige unger i å bade. Bare de skriker høyt nok, går det helt fint!

Vi opplevde massevis av mestring, både i fjellet og i kanoene. Noen fikk fisk for første gang, noen var på sin første ordentlige fjelltur nesten helt opp til Bonsnos, og noen hadde sin første opplevelse av at myrer suger til seg sko med barn i.

Hver dag var vi samlet til bibeltimer og

hadde en fin gjennomgang av hvem Gud, Jesus og Den hellige ånd er. Barna var aktive og kom med mange fine innspill. Og om kvelden fikk vi takke Gud for dagen, og ulike voksne delte hva troen betyr for dem. Det er stort å se troen spire i barnehjertene. Da er det stas å være både leirprest og stolt pappa på leir.

Husk å be for barna i menighetene våre og takke for alle voksne som gjør en kjempeinnsats for at barna skal få høre om Jesus.

Tekst og foto: Erling Rantrud

Bibeldager på Bondal i august

Deltagerne på bibelleiren samlet rundt midagsbordet.

Vi ankom Bondal i strålende sol, og det var godt og varmt i fjellet disse dagene.

Vi ble som en stor familie selv om flere møttes for første gang. Jens Bjørnsgård var åndelig leder.

Vi hadde bibeltimer og mye sang og musikk. Reidun Moldskred på piano og

Brit Bøe på mandolin. De spilte så fint sammen. Søndag var det gudstjeneste med nattverd.

Vi hadde stille tid fra morgenen, og vi ble vekket til musikk. Ved frokost lyttet vi også til musikk.

Kjøkkenet serverte god mat og la opp til hyggelige måltider. Der samarbeidet

Reidun Moldskred spilte piano og Brit Bøe spilte mandolin.

kokk Per Ole Lundekvam og hans medhjelpere Solveig Malde, Reidun Øverbø og Hans Holt.

Vi takker Gud for gode, innholdsrike dager på Bondal fjellstue!

*Tekst: Tone Heian og Torill Askjer
Foto: Torill Askjer*

Dugnad høsten 2017

Høstdugnad

Torsdag 12. til søndag 15. oktober.

Det var ingen som meldte seg til vårdugnaden i år så vi i styret håper på godt oppmøte på høstdugnaden

Påmelding til Knut Bergan, tlf. 411 60 634.

Diverse om Bondal

Bondal fjellstue

Adressen til fjellstua er:

Bondal fjellstue, Bondal, 3697 Tuddal

Gå inn på www.delk.no/bondal for mer informasjon og nyheter om fjellstua.

Støttemedlemskap og gaver

Vi minner om støttemedlemskap som koster 300 kr i året. Det har de siste årene blitt gjort betydelige forbedringer på Bondal.

Derfor er vi veldig takknemlig for støttemedlemskap og gaver. Det betyr mye for økonomien, og gjør at vi kan holde utleieprisene på et moderat nivå.

Betaling for støttemedlemskap og gaver kan sendes til konto nr. 2680 07 50503.

Det blir ikke sendt ut giroer til støttemedlemmer i år. Styret ønsker i stedet at medlemmene benytter giroen som lå ved i Underveis nr 1-2017 for betaling av støttemedlemskap.

Leie Fjellstua?

Kontakt Ester Bettum på telefon 997 12 468 eller send en e-post til: ek-bettu@online.no.

Ester har oversikt over ledige helger og uker samt priser.

Vi oppfordrer menighetene til å benytte dette flotte og nyoppussede stedet til bibelgrupper, menighetsleire og samlinger av ulike slag.

Bondal Fjellstue er også åpen for private arrangementer. Fjellstua har stor kapasitet i forhold til utnyttelsen i dag.

Gå inn på delk.no_Virksomheter_Bondal_fjellstue og benytt bookingoversikten for å se når fjellstua er ledig.

Spørsmål, kommentarer eller forslag

Har du spørsmål, kommentarer, synspunkter eller forslag angående Bondal Fjellstue? Kontakt en av de lokale kontaktpersonene, eller send en e-post til bondalstyret@delk.no.

Lokale kontaktpersoner for Bondal

HORTEN

Torill Askjer (kontaktperson for Horten menighet)

Tlf. 975 86 692

torill.askjer@gmail.com

OSLO

Bodil H. Thorsnes (styremedlem)

Tlf. 482 72 532

bodilthorsnes@hotmail.com

PORSGRUNN

Torstein Hvale (varamedlem)

Tlf. 35 51 32 77 / 922 18 970

torstein.hvale@sf.nett.no

SKIEN

Torbjørn Nilgard (styremedlem/sekretær)

Mobilnr: 489 98 876,

tn@hybeko.no

NORDRE VESTFOLD

Tone Heian (styremedlem)

Tlf. 33 06 08 87

tone.heian@hotmail.com

TØNSBERG

Kjell-André Bettum (styreleder)

Tlf. 954 50 814

kjellandre.bettum@granlyskole.no

VEDLIKEHOLDSLEDER

Knut Bergan

Tlf. 411 60 634

knutbergan001@gmail.com

Kajakpadling i strålende vær på 4. & 5. klasseleiren.

Foto: Erling Rantrud

Nye Bjerkely skole er åpnet

Fornøyde elever, foreldre og lærere samlet i Bjerkely kirke under åpningen av Nye Bjerkely skole.

Torsdag 17. august var den store dagen kommet. Den nye skolen skulle åpnes og tas i bruk.

Etter iherdig jobbing av dugnadsfolk og håndverkere helt fram til midnatt kvelden før, sto skolen klar til å ta imot 53 spente elever. Både voksne og barn strålte om kapp med solen og den skinnende nye og fine skolen!

Vi startet med fellessamling i kirken

med andakt ved skoleprest Morten Askjer, Bjerkelysangen og noen gode ord fra rektor og skolestyreleder før vi gikk i samlet flokk opp i skolegården foran hovedinngangen. Der innledet tilsynsmann Rolf Ekenes med Guds ord og bønn for den nye skolen, før han klippet over snoren og markerte at skolen var offisielt åpnet.

Det måtte feires med kake! Og da den var fortært, var det klart for å innta

Tilsynsmann Rolf Ekenes (tv.) og rektor Mathias Døvik rett før snorklippingen.

klasserommene. Rektor håndhilste på hver elev før de gikk inn sammen med kontaktlærerne sine.

Vi er så takknemlig for alle som har stått på og gjort dette mulig! Nå gjenstår det å fylle hele bygget med det Gud ønsker for Bjerkely skole.

Tekst: Tore Slettevik

Foto: TFR

Tur til «DELK-land» og Bjerkely menighetssenter

Deltakerne på Ryenberget menighets seniortur til DELK-land i Re.

Den årlige seniorturen til Ryenberget menighet stod for tur, og vi forsøkte å finne ut et egnet sted å reise. Så kom tanken om å reise til Døvik og besøke det nye menighetssenteret der.

Jeg fikk kontakt med Morten prest, og spurte om vi kunne få komme på besøk? For å se oss litt om, lytte til en andakt i det nye kirkerommet, og få en kaffekopp? Og hvis du kan anbefale noe annet i nærheten som er verdt å se, så sier vi takk til det. Kort tid etter kom det hyggelig mail tilbake, med et ferdig forslag til dagsprogram. Og seniorgruppen var hjertelig velkommen!

Vi reiste fra Oslo i flott vær, og kom til Bjerkely menighetssenter på formidda-

gen. Det var en gjeng med forventningsfulle besøkende som ankom i mini-buss kjørt av Lars Brekke. Vi fikk en fin samling i kirken, med nydelig sang og andakt av Morten. Morten fortalte så litt om bygget vi var kommet til, og spesielt var det fint å høre om tankene rundt bygging og utsmykking av kirkerommet. Alt fra vakkert betong-gulv til altertavle og døpefont, symbolikk og materialer virket godt gjennomtenkt.

Etterpå fikk vi se resten av bygget, der arbeidet med å gjøre ferdig skolen til skolestart i august 2017 var full i gang. Vi fikk også høre at DELKs hovedkontor flytter inn i lokaler i menighetssenteret. Jeg tror alle lot seg imponere av det pågangsmot, ledelse, og arbeidsinnsats som er lagt ned i dette prosjektet.

Vi fikk servert nydelig hjemmelaget lapskaus, og kaffe i kirkestuen/foajeen. Etter det ble det tid til å mimre litt i den gamle kirken og på «St. Hansmøteplassen» utenfor.

Turen gikk videre til Verp gård på Hengsrud. Her ble vi tatt godt i mot av Mortens foreldre.

Det ble servert kaffe og noe å bite i bryggerhuset. Og vi forstod at vi var på skikkelig historisk grunn i forhold til kirkesamfunnet vårt. Mange viktige beslutninger i DELKs tidlige fase ble tatt nettopp på denne gården.

Været var godt hele dagen, og vi avsluttet besøket i Vestfold med en tur til Askjer gård. Også dette er en gård med lange DELK røtter. Morten fortalte litt om gården og gårdene rundt. Det var mange kjent DELK navn. Vi fikk vite litt om det økologiske jordbruket de drev på gården i dag. «Juletresauene» fikk vi også se. Det er de sauene som er gode på å beite rundt juletrærne de dyrker på Askjer gård.

Det var en takknemlig gjeng som vendte tilbake til Oslo. Tusen takk til Morten og alle de frivillige som sørget for at vi fikk en flott dag. En dag til å mimre om det som en gang var, og i tillegg få se det nye kirke- og skolebygget som det knyttes forventninger til nå og i framtiden.

Tekst og foto: Elisabeth Fehn Olsen

Festgudstjeneste med ordinasjon

Søndag 27. august 2017 ble Olaf Engestøl ordinert til prestetjeneste i DELK-menighetene Kristiansand og Dalane. Festgudstjenesten ble avholdt i Egersund Bedehus. Ca. 50 stykker hadde funnet veien til Egersund Bedehus i strålende solskinn for å feire denne store og gledelige begivenheten sammen med Olaf og hans kone Veronica og deres familie og venner.

Tilsynsmann Rolf Ekenes sto for ordinasjonen, og han ga Olaf mange kloke og gode ord med på veien. Som en overskrift over selve innvielsen, løftet Ekenes fram ordene fra 2. Timoteus 1,9, der vi finner fundamentet for frelse og tjeneste for både prest og menighet.

Videre trakk tilsynsmannen fram de viktige ordene som Jesus sier til Marta i Lukas 10,41-42: «Ett er nødvendig.» Hva er så det ene nødvendige i en preste-tjeneste? Det er Ordet som fører til omvendelse, og evangeliet som bygger opp. Olaf skal som hyrde lede menigheten, gi folket åndelig næring, se muligheter, se villfarne får, tenke utenfor de vante rammene, ta vare på tradisjoner – men også bryte tradisjoner.

Etter at Olaf hadde avlagt sitt ordinasjonsløfte, talte han over søndagens tekst fra Efeserbrevet 2,1-10: «For av nåde er dere frelst, ved tro. Det er ikke deres eget verk, men Guds gave.» Han poengterte særlig dette at Guds nåde

Fra ordinasjonsgudstjenesten i Egersund Bedehus.

ikke er å regne som en belønning, noe vi får fordi vi har fortjent det. Derimot er nåden en gave vi får, uten å ha gjort oss fortjent til den. Det er dette som er nåde.

Etter gudstjenesten fortsatte festen i Bedehuskjelleren med servering av middag og kaker. Her ble det også gitt anledning til å komme med hilsener til vår nyordinerte prest. Flere benyttet seg av denne muligheten, og mange gode ord ble ytret til både presten og hans kone.

Vi ønsker Olaf og Veronica Engestøl hjertelig velkommen, og Guds rike velsignelse over tjenesten i menighetene i Egersund og Kristiansand.

Tekst: Anfinn Valland

Foto: Gundis Hetland

Olaf Engestøl og DELKs tilsynsmann Rolf Ekenes.

Diakoni – hva er det?

Av og til er man i sammenhenger der det blir naturlig å snakke om hva vi holder på med. For mange dreier det seg om hva man arbeider med. Jeg opplever relativt ofte at folk ser litt spørrende på meg når jeg svarer at jeg er diakon, det kan bli litt stille. Den samme opplevelsen kan jeg få hvis jeg stiller spørsmålet om hva diakoni er. Det krever litt tankearbeid og leting etter svar. Det er forståelig.

Jeg skal innrømme at jeg også kan streve med å finne et kort og presist svar på hva diakoni er. Og det er heller ikke lett å si hva en diakon er og gjør, med noen korte setninger. Du kan jo reflektere litt rundt hva du ville svart? For meg blir det viktig å ha noen stikkord å henge det svaret på.

Jeg starter gjerne med å si at jeg jobber i en kirke. Da har man plassert diakonien der den har sin opprinnelse og sitt grunnlag. Videre må jeg si at det har med omsorg og tjeneste og gjøre. Kirkens omsorgstjeneste som er rettet mot alle mennesker og som omfatter hele mennesket. Jesus var den store diakonen, han brukte ordet «diakonos» (tjener) om seg selv. Ulike kirkesamfunn leter stadig etter gode definisjoner på hva diakoni er. En lyder omtrent slik: Diakoni er evangeliet i handling. Den kommer til uttrykk gjennom nestekjærlighet, inkluderende fellesskap, vern om skaperverket og kamp for rettferdighet (Dnk).

Også i DELK har vi startet dette spennende arbeidet.

Hvordan vil vi definere diakoni i DELK, og hvordan forstår vi diakoni i lys av hva vår kirke er? Det er viktig å forstå diakoni som et kall til alle kristne. Vi er kalt til å være brobyggere mellom kirke og samfunn og synliggjøre «evangeliet i handling» gjennom våre liv. Diakonen, diakonatet eller diakoniutvalget i en menighet har en spesiell oppgave i å minne alle på sitt diakonale kall og legge til rette for at mennesker kan bruke sine evner og ressurser i det diakonale arbeidet.

Jeg ønsker deg Guds velsignelse over din tjeneste!

Av Elisabeth Fehn Olsen

Diakon i Ryenberget menighet

Spennvidde på Hagedag i Gamlebyen

Boe Johannes Hermansen talte og forretet i friluftsgudstjenesten på Tøhusplassen i Gamlebyen i Fredrikstad. Foto: TFR

Gunn Randi Hermansen sang "Jesus det eneste" til avslutning. Foto: TFR

Nærmere 200 personer deltok på Hagedagen som DELKs menighet i Østfold inviterte til søndag 20. august. De som kom fra DELKs menigheter i Oslo, Tønsberg, Horten, Nordre Vestfold og Østfold fikk oppleve en variert og annerledes søndag.

DELKs prest i Østfold, Boe Johannes Hermansen ønsket velkommen til Gamlebyen, som er en av landets mest populære attraksjoner. Med sin unike bybebyggelse innenfor de velbevarte festningsverkene fra 1660-tallet, er den Nord-Europas best bevarte festningsby. Samtidig har Gamlebyen sterk tilknytning til Hauge, som ikke bare er en av de mest betydningsfulle personer i Norges historie, men også i DELKs liv og virksomhet.

– Her i Gamlebyen arbeidet Hans

Nielsen Hauge i en slakterbutikk i 1796, talte for en folkemengde på hele 400 mennesker i Niels Børsøes hus i februar 1797. Han ble arrestert og fengslet for første gang, fra 27. desember 1797 til 29. januar 1798 – for brudd på konventikkelplakaten som forbød lekmannsforkynnelse, sa Hermansen.

Først var det friluftsgudstjeneste på Tøhusplassen. Etter kraftig regn på formiddagen, lettet det og sola begynte å skinne da gudstjenesten startet. Uten tvil: Godt og tjenlig vær!

Boe Johannes Hermansen talte over dagens tekst, og han og Ragnar Andersen forretet nattverden for de mange som deltok. Kristoffer Hansen-Ekenes var organist. Vel 16 000 kroner ble gitt til DELKs misjonsarbeid. Gudstjenesten ble avsluttet ved at Gunn Randi Hermansen (15) sang: "Jesus det eneste".

Etter gudstjenesten var det tid for mat. Noen spiste medbragt i de flotte omgivelsene i Gamlebyen, andre kjøpte middag på de koselige spisestedene i byen.

På ettermiddagen holdt Hauge-kjenner Svein Høiden et interessant kåseri om Hans Nielsen Huges liv og virksomhet. Ingen kjedet seg, selv om talen var en time lang.

Men det stanset ikke der. Mange var også med på vandreteateret rundt om i Gamlebyen, med Terje Brevik og Svein Høiden, og fikk ytterlige innblikk i livet til bondesønnen fra Rolvsøy.

Siste post var framførelsen av musikalen "Det brenner en ild" - om Hans Nielsen Hauge, som ble en opplevelse. Utrolig flott spilt og sunget av proffe og amatører, i et antall av over 30 personer, arrangert av Kulturværste i Fredrikstad.

Oversikt over DELKs skoler pr. august 2017

Skole	Sted	Årstrinn	Ant. elever	Ant. i 1. klasse	Ant. ansatte	Rektor	Styreleder
Bjerkely	Re	1 – 7	53	11	15	Mathias Døvik	Jan Rønning
Granly	Tønsberg	1 – 10	212	5	50	Eirik Grytnes	Egil Husby
Moe	Sandefjord	1 – 10	140	8	35	Victoria Holte	Arne Ludvigsen
Ryenberget	Oslo	1 – 10	173	14	36	Jørn Heggstad	Trond Stokke
Skauen kr.	Skien	1 – 10	192	20	44	Karsten Grytnes	Robert Andersen
Sum			770	58	180		

Gammel alterring i ny menighet

Olaf Engestøl i DELKs nye lokale i Kristiansand. Alterringen er fra Solberg kirke i Re.

Kristiansand-DELK er den nyeste menigheten i DELK-fellesskapet. Menigheten har hatt møter på Sodal Bedehus siden 22. september 2013 og ble stiftet 7. januar 2016.

Sodal Bedehus har tjent menigheten godt, men har vært noe utilgjengelig for de i menigheten som ikke har bil. Det nye lokalet i Kristiansand sentrum vil være lett tilgjengelig med buss. «Denne flyttingen er noe Kristiansand-DELK har sett frem til over lengre tid, da vi håper og tror at dette lokalet vil tjene menigheten godt,» sier eldste Leif Skåra.

Den 2. juli hadde menigheten den første gudstjenesten i Blå-Kors lokalet «Stallen» som er en av de eldste bygningene i Kristiansand. Dette var også for Kristiansand menighet DELK sin del, første gangen man brukte alterringen.

Ikke en hvilken som helst alterring, men alterringen fra den eldste kirken i DELK, Solberg kirke.

Som en hendig styrelse sto den svært godt til talerstolen som allerede var en del av inventaret i lokalet. «Slik knytter en ny menighet bånd med den gamle DELK-tradisjonen», sier prest Olaf Engestøl.

**Følg med på
www.delk.no**

Aktuelle bøker

Om den trellbundne viljen og Lutherboken

I anledning av årets jubileum har DELK-forlaget besørget nyutgivelser av disse to bøkene, som må kunne betegnes som klassikere.

Martin Luther, *Om den trellbundne viljen*. Oppgjøret med Erasmus av Rotterdam. Til norsk ved Inge Lønning. DELK-forlaget 2017, 255 sider, 278 kr.

Svend Lerfeldt, *Lutherboken*. DELK-forlaget 2017, 178 sider, 249 kr.

Luther betegnet selv **Om den trellbundne viljen** som en av sine viktigste bøker. Å få

den utgitt på nytt er derfor et valg som er lett å forsvare; lesningen av denne boken gir en uerstattelig anledning til et møte med det Luther selv omtalte som «sakens kjerne». Oversettelsen av *Om den trellbundne viljen* er hentet direkte fra Luthers *Verker i utvalg*, bind 4, fra 1981. Det er et godt valg; Inge Lønning var en svært god Luther-oversetter og arbeidet grundig med dette stoffet. (Denne anmelder fulgte i sin tid et seminar Lønning ledet over *Om den trellbundne viljen* mens han arbeidet med oversettelsen.) Det er så vidt jeg kan se ikke gjort noen endringer i hans tekst; tvert imot er den gjengitt så nøyaktig at en til og med følger sideombrekkingen både i innledning, hovedtekst og merknader. Det gjør at en også har beholdt 1981-tekstens løpende henvisninger til originalteksten i Weimar-utgavens bind 18. For den som har bruk for det, er det derfor enkelt å finne fram til de aktuelle passasjer i den latinske grunnteksten.

Til dette har forlaget føyd en innledning som går ut over Lønnings mer historisk orienterte innledning ved å si noe mer om bokens aktuelle teologiske betydning, blant annet illustrert med et dikt av John Donne (død 1631), også det i norsk oversettelse. At det aktuelle og det tidløse her glir over i hverandre, kommer slik tydelig fram. Avslutningsvis har man tatt med en litteraturliste delt opp i innføringslitteratur og litteratur til videre studium. Både studenter og andre som ønsker å fordype seg i emnet, har her fått et godt redskap i hende.

Lutherboken er et nytrykk av en bok som opprinnelig ble utgitt på dansk i 1967. Det er en kronologisk ordnet kilde-samling til Luthers liv med noen korte kommentarer. Her er det altså Luther selv som kommer

til orde hele tiden, selv om utgiverens perspektiv selvsagt merkes gjennom de tekster som er valgt ut. Tekstene er satt sammen slik at det er mulig å lese boken som en slags biografi. Likevel gjør den nok mest nytte for seg når det kompletteres med andre framstillinger, eller brukes som oppslagsbok for å finne de sentrale Luther-tekster til ulike aspekter ved hans virke. Også denne boken har henvisninger til den grunnspråklige Weimar-utgaven, noe som sterkt øker bokens verdi som oppslagsbok. Boken er også forsynt med et sakregister.

Boken kom første gang på norsk i 1977 ved at Egil Sjaastad oversatte de danske tekstene uten å gjøre noe selvstendig arbeid med oversettelser av Luthers tyske og latinske tekster. Det er denne utgaven DELK-forlaget nå har gitt ut på nytt uten noe annet tillegg enn et kort forord hvor en sier at det er det en har gjort.

Det er grunn til å være takknemlig til DELK-forlaget for arbeidet med å gjøre disse to bøkene, viktige og sentrale på ulike måter, lett tilgjengelige for nye generasjoner av lesere. Her er det mye å hente for enhver som ønsker å lære Luthers tenkning og virke bedre å kjenne. Takk også til forlagene bak de opprinnelige utgavene, Gyldendal og Lunde, for velvilje når det gjelder å få tekstene utgitt på nytt.

VID vitenskapelige hogskole,
11. august 2017

Knut Alfsvåg

**Kan bestilles fra DELK-forlaget,
www.delkforlaget.no eller
epost: delkforlaget@delk.no**

Fra DELKs generalforsamling på Gjennestad

Kort rapport om de viktigste vedtak på kirkesamfunnets generalforsamling 23. og 24. juni 2017.

Det er en artikkel om generalforsamlingen på DELKs nettsider. Det var 84 stemmeberettigede deltagere. Totalt utgjorde generalforsamlingen nær 100 personer. Det var flere tilhørere i år enn tidligere.

Dirigentene Åshild Samnøy og Kjell Magne Baksaas styrte forsamlingen og sakslista godt. Alle saker ble behandlet på en forsvarlig måte i den tid som var satt av til generalforsamling. Det var stort engasjement fra delegatene.

Hovedstyrets toårsmelding ble godkjent. 13 talere hadde ordet. Noen av merknadene er:

- Meldingen skal ha en klarhet i hva rådsmøtet jobber med i forhold til hovedstyret.
- Barnehagen skulle hatt sin plass i meldingen
- Det bør stå mer om sang og musikk. Savner at det står noe om utdanning av organister.
- Det bør være fokus på arbeid blant asylsøkere. Flere kommer til tro og blir døpt i DELK.
- Liturgiendringer bør komme samlet – ikke litt her og litt der.

DELKs motto. Det forelå 19 forslag. Avstemmingen var skriftlig og det ble avgitt 78 stemmer. Ett forslag klart flest stemmer, hele 35; *I Jesus, for hverandre, ut i verden*. Dette er Ryenberget menighets motto. Avstemmingen var rådgivende. Hovedstyret skal til slutt avgjøre mottosaken. Rådsmøtet avgir uttalelse om det hovedstyret vil gå for.

DELKs strategiplan krevde tid å behandle. 21 talere hadde ordet. 11 forslag var til avstemming. Endelig vedtak ble slik:

1. *Generalforsamlingen godkjenner Strategiplanen 2018-21.*
2. *Generalforsamlingen ber om at Strategiplanen er retningsgivende for de planer menighetene og virksomhetene utarbeider.*
3. *Generalforsamlingen ber Hovedstyret redigere Strategiplanen ut fra de forslag som fikk flertall i møtet.*

Strategidokumentet finnes i dokumentasjonen for generalforsamlingen. Redigert dokument er tilgjengelig på DELKs nettsider www.delk.no. **Det ble vedtatt** syv endringer i dokumen-

ter, fire av disse er nye underpunkter til hovedsakene.

Endring av Grunnreglene. Det forelå forslag til endring av §§ 7, 10 og 12. Alle forslagene ble vedtatt. Grunnreglene § 10 har fått et tillegg om visetilsynsmann. Rådsmøtet velger visetilsynsmann for 5 år av gangen. Endringen medførte at paragraf 7 måtte justeres.

Regler for eldstevalg vedtas av generalforsamlingen. Menighetsmøtet kan nå vedta en lavere valgdeltagelse enn 50 % mens valget pågår. § 12.2 gjelder eldstes funksjonstid som er 5 år. **Det ble vedtatt** at den valgte får anledning til å begrense funksjonstiden til 3 år.

§ 6.2 behandler hovedstyremedlemmers funksjonstid. **Det ble vedtatt** at hovedstyremedlemmer kan ikke ha sammenhengende tjeneste i mer enn 8 år. Tidligere het det at styremedlemmer kan gjenvelges en gang.

Valg til hovedstyre, vara til hovedstyre og valgkomite for GF.

Valgresultatet er nevnt i annen artikkel om GF. Se delk.no.

Valgkomiteen la fram forslag til kandidater i det antall som var nødvendig. Det ble bemerket at det burde være flere kandidater. Dette ble besvart med at det er full anledning til å komme med benkeforslag. Slike forelå ikke.

Årsberetning og regnskap var lagt fram og ble presentert med noen sentrale punkter.

For 2016 er det et underskudd på kr 537 437. Delegater oppfordret sterkt til at vi samlet måtte greie å snu dette til overskudd på 500 000 kr. **Årsberetning og regnskap ble godkjent.**

Evaluerings av «Prestetjenesten i støpeskjeen».

Saken ble behandlet på årsmøtet i 2013. Da ble det vedtatt at den tas opp til evaluering i 2017.

Til denne saken var det 32 innlegg fra talerstolen. Spørsmålet om forholdet mellom gudstjeneste og søndagsmøter engasjerte mange delegater. **Det ble vedtatt** følgende tekst: En fordeling mellom gudstjenester og søndagsmøter skal være det vanlige. Tidligere het det: En god fordeling ...

Det ble vedtatt at Vedtakene i Årsmøtet 2013 om Prestetjenesten gjøres

permanent med de endringer som framkom i møtet.

Lørdag formiddag startet med en bibeltime. Så var det panelsamtale og plenumsdebatt. Se annen artikkel og www.delk.no.

Vedtaksprotokoll og justerte dokumenter som ble behandlet på generalforsamlingen er tilgjengelig, dels på DELKs nettsider og kan fås fra DELKs hovedkontor.

Arvid Ludvigsen

Justering av DELKs grunnregler

DELKs Grunnregler fikk noen justeringer på årets Generalforsamling.

Det var paragrafene 7, 10 og 12 som ble endret noe. Justert versjon av DELKs grunnregler finnes på DELKs nettsider, www.delk.no. Der finnes det flere aktuelle dokumenter.

Om reformasjonen i DELKs Kirkeforum 6. desember

Neste Kirkeforum i DELK blir i Ryenberget kirke onsdag 6. desember kl. 18.30. Da handler det om reformasjonen, og Lars Inge Magerøy kommer på besøk.

Mer informasjon om arrangementet blir lagt ut på DELKs nettsider www.delk.no.

Husk å melde adresseforandring!

Har du flyttet, eller vil du ha Underveis sendt til en annen adresse?

Ring telefon **33 35 93 50** eller send en e-post til

underveis.abonnement@delk.no

Fra hovedstyret

Kort fra hovedstyrets møte 23. mai på Granly skole i Tønsberg.

- «Skoieplan, generell del/verdidokument» for DELK-skolene er vedtatt i hovedstyret etter behandling. Det viste seg at det også var behov for et mer detaljert verdidokument.
- «DELK som skoleorganisasjon». Dokumentet vedtatt som grunnlagsdokument der det som er aktuelt av strategiplanen er tatt inn.
- Diakonitjenestevalg er vedtatt, med Rina B. Husby, Elisabeth Fehn Olsen, Tom E. Asp, Torgeir Thorsnes og Boe

Johannes Hermansen som medlemmer. Utvalget utarbeider strategi for at diakonitjenesten blir best mulig ivaretatt i menighetene.

- Sakene til GF 2017 ble behandlet siste gang.
- Kirkebøker og et utvalg av gamle kirkeprotokoller skal skannes og bevares for ettertiden.
- Olaf Engestøls prekestilling er redusert til 80 % fra 1/8-2017 etter søknad pga at han vil ha undervisningstimer i skolen.

Venke S. Gjeldstad, hovedstyresekretær

Julemesser / Misjonsmesser

I skrivende stund har vi fått følgende datoer for årets jule-/misjonsmesser:

- Ryenberget menighet, Oslo: lørdag 25. november
- Granly menighet, Tønsberg: lørdag 25. november
- Bjerkely menighet og Horten menighet: lørdag 18. november
- Telemark menighet: lørdag 25. november
- Moe menighet, Sandefjord: ingen dato
- Bergen menighet: lørdag 18. november kl. 13.00

Hjertesukk fra økonomileder

Når du vil gi skattefrie gaver, må du forsikre deg om at du bruker riktig kontonummer!

Alle skattefrie gaver betales til DELKs konto 3000 24 91210 og SKAL ha KID-nr (uten tekst etter).

Hvis du vil gi menighetsbidrag eller gaver til din menighet som IKKE skal

ha skattefradrag, betaler du direkte til menighetens bankkonto.

Ta gjerne kontakt med økonomileder ved DELKs kontor, tlf. 33 35 93 53 eller tlf. 464 67 042.

Venke S. Gjeldstad
Økonomileder i DELK

Kjell Magne Baksaas ny eldste i Granly

Eldstevalget i Granly menighet ble avsluttet søndag 13. august. Valgdeltakelsen var på 52 %. Kjell Magne Baksaas (bildet t.h) fikk 89 % av stemmene. Tre andre fikk fra en til tre stemmer. Kjell Magne har også tidligere hatt en periode som eldste, og vi er glad for at han nå har sagt ja til å gå inn i denne tjenesten igjen.

Eldstevalg i DELK-Østfold

Det evangelisk-lutherske kirkesamfunn (DELK) Østfold menighet har hatt valg på to eldste.

Ved det skriftlige valget som foregikk over en periode på tre uker blant menighetens stemmeberettigede, fikk både Olav I. Markussen og Karstein Sletteng 100 prosent av stemmene og ble dermed valgt til denne viktige tjenesten i og for menigheten. Markussen og Sletteng utgjør eldsterådet sammen med menighetens prest, Boe Johannes Hermansen.

Olav I. Markussen (til venstre) og Karstein Sletteng er valgt til nye eldste i DELK-Østfold. Foto: Boe Johannes Hermansen

Aktuelle bøker

Bøker for bibelgrupper eller husmøtegrupper, godkjent for økonomisk støtte fra K-stud. K-stud (www.k-stud.no) forvalter offentlige midler. De oppfordrer menigheter til å bruke muligheten til å søke om midler til studiegrupper. Når en studiebok er godkjent, er prosessen enklere.

Årets utgave Mester, på ditt ord

Til samtale og refleksjon. Søndagstekstene fra om med første søndag i august 2017 til og med siste søndag i juli 2018.

Forfattere av årets utgave: Helge Skaaheim og Johnny Vågen.

En nyttig og praktisk inspirasjonsbok til samtale og refleksjon - for enkeltpersoner, møteledere og forkynnere, for bibelgrupper, misjonslag og kirkeringer.

Til hver av søndagenes bibeltekster er det to siders oppslag som inneholder en tekstkommentar, spørsmål til refleksjon og samtale, samt ideer til bønn. I tillegg finnes det en bibelleseplan for hver dag i kommende uke. Med det gir boka en bibelleseplan for et helt år.

ISBN : 9788252004205

Språk : bokmål

Pris: kr 199,-

Skriften vitner om Kristus

Forfatter: Jan Bygstad.

Boken er utvidet med et nytt kapittel og med spørsmål til samtale.

Jan Bygstad har med denne boken ønsket å formidle en fundamental sammenheng i frelsesåpenbaringen:

Det gamle og Det nye testamentet hører sammen og kan ikke forstås rett uten at de leses i sammenheng, og det er den samme Gud og Frelser vi møter igjen - om disse to hoveddeler av Den hellige skrift. Kristus trer fram i hele Bibelen, ikke bare i Det nye testamente.

DELK-forlaget 2017
ISBN 9788292202210

134 sider, format 13,5 x 21 cm
Mykinnbinding, bokmål
Utgitt 1998 på Lunde Forlag
Pris: kr 249,-

Kan bestilles fra DELK-forlaget,
www.delkforlaget.no eller
epost: delkforlaget@delk.no

<i>Døpt</i>	<i>Født</i>	<i>Døpt</i>	<i>Menighet</i>
- Sverre Bråten, Skien	15.03.17	07.05.17	Telemark
- Johanne Frøvik, Bergen	13.05.17	28.05.17	Bergen
- Teodor Asp Ellingsen, Oslo	31.03.17	04.06.17	Ryenberget
- Hamid Qayoumi, Stavanger	28.09.97	04.06.17	Dalane
- Nicolai Luhr Brekke, Våle	06.03.17	04.06.17	N. Vestfold
- Kasper Minnesjord, Oslo	14.03.17	18.06.17	Ryenberget
- Julie Heum, Undrumsdal	24.03.17	18.06.17	N. Vestfold
- Olea Thorine Aas Minnesjord, Tønsberg	03.02.17	18.06.17	Granly
- Olava Stensland, Tønsberg	19.06.17	23.07.17	Granly

Vi har også hatt dåp av tre iranere og en syrer i en av våre menigheter den siste tiden.

Viet

- Karina Mørken, Våle og David Bjåland, Våle, viet i Ramnes kirke 03.06.17
- Helene Rønning, Tønsberg og Eirik Rustan, Undrumsdal, viet i Vallø kirke 05.08.17

<i>Død</i>	<i>Født</i>	<i>Død</i>	<i>Menighet</i>
- Aud Reidun Bekken, Revetal	25.02.44	12.01.17	N. Vestfold
- Sverre Walther Braaten, Borre	28.11.48	10.05.17	Horten
- Erling Lian, Undrumsdal	02.02.32	18.05.17	N. Vestfold
- Ole Lislebø, Revetal	24.11.24	12.06.17	N. Vestfold
- Arne Fevang, Sandefjord	18.04.27	25.06.17	Moe
- Karin Myhre, Oslo	08.09.28	25.06.17	Ryenberget
- Thor Andreas Ringsevjen, Skien	21.11.40	23.06.17	Telemark
- Esther Rønningen, Tønsberg	26.07.41	19.07.17	Granly

Antall innmeldte: 4. Antall utmeldte: 6.

Det evangelisk-lutherske kirkesamfunn (DELK)

DELK bekjenner Jesus Kristus som Frelser og Herre og bygger på Bibelen som Guds inspirerte, ufeilbare og troverdige ord og den overordnede norm og kilde for tro, lære og liv.

DELK holder følgende bekjennelsesskrifter for å være uttrykk for den rette forståelse av hovedpunktene i Bibelen:

- De tre oldkirkelige bekjennelser: den apostoliske, den nikenske og den athanasianske
- Den augsburgske konfesjon
- Luthers lille katekisme

DELKs bekjennelse forplikter alle menigheter, tillitsvalgte, ansatte og medarbeidere for øvrig.

DELK har ca. 3.300 medlemmer fordelt på lokalmenigheter i Oslo, Buskerud, Vestfold, Telemark, Agder, Rogaland, Hordaland og Østfold.

Signe og Georg Stensland har reist tilbake til Nord-Afrika.

- E-post sendes via ulf.asp@delk.no

Gaver til DELK – med eller uten skattefradrag – kontonummer

Gaver til DELKs arbeid kan man gi med eller uten skattefradrag. Skattefradragsordningen gjelder nå ved to betalingsmåter:

1. Avtalegiro for hvert formål
 - a. Avtalegiro Straks – via DELKs nettsider: delk.no/gaver registreres helt fram til banken
 - b. Avtalegirokupong (i kirkene eller fra DELKs kontor) fylles ut og sendes DELKs kontor

2. Enkeltgaver med KID-nr. for hvert formål

KID-nr. kan du få ved å ta kontakt med Venke S. Gjelstad, e-post: vsg@delk.no, telefon: 33 35 93 50

Bankkonto for gaver

- med skattefradrag: 3000 24 91210
- uten skattefradrag: 2420 22 11085

Gaveformål via DELKs hovedkontor med skattefradrag er nå: Prestetjenesten, DELKs misjonsarbeid, Bjerkely kirke- og skolebygg, Bergen menighet bygg, Østfold menighet, Håkonsund

kirke sanitærbygg, Nytt orgel Granly kirke.

Menighetsbidrag til disse menighetene: Telemark, Ryenberget, Granly, Bjerkely og Horten.

Gaver uten skattefradrag kan gis direkte til:

- DELKs misjonsarbeid: konto 2400 19 51439
- Kirkebladet Underveis: konto 3000 27 13949
- Bergen menighet, kirkebygg: konto 3000 23 00512
- Bjerkely menighet, ny kirke og skole: konto 1503 51 15541
- Dalane menighet, evangelisering: konto 3270 67 14080
- Granly menighet, nytt orgel: konto 1638 26 21437
- Moe menighet, skolebygg: konto 3000 24 20259
- Telemark menighet, kirkebygg: 2680.09.70015

For fullstendig liste over alle gaveformål i DELK og kirkesamfunnets menigheter se nettsiden www.delk.no/gaver/.

DELKs misjonærer

Ingeborg Marie og Torkel Alfsvåg Ekenes med barna Eirin og Brage kom hjem fra Japan i juni og er nå bosatt i Oslo.

Bruk følgende e-post adresser:

- Til Ingeborg Marie: imajanoma@gmail.com
- Til Torkel: tae@nms.no

Husk

- å BE for våre misjonærer og følg med og send dem gjerne en hilsen.
- at du kan BLI FAST GIVER til DELKs misjonsarbeid via avtalegiro (se over).

DELKs menigheter, kirker, skoler, kontaktpersoner og adresser

Mer kontaktinformasjon finnes på www.delk.no, gå derfra til den enkelte menighets nettside.
Oppgitte adresser er besøksadresser, for postadresser se nettsider eller annen informasjon.

DELKs HOVEDKONTOR

Åslyveien 19, 3170 Sem
Telefon: 33 35 93 50
www.delk.no
E-post: delk@delk.no
Tilsynsmann Rolf Ekenes
Telefon: 900 91 562
E-post: rolf.ekenes@delk.no

MENIGHETER, KIRKER, PRESTER OG ELDSTE

Bergen, DELK-kirken

Rosenberggaten 1, 5015 Bergen
E-post: bergen@delk.no
Jan Bygstad, prest
Telefon: 932 64 642
E-post: jan.bygstad@delk.no
Jon Magne Sønstabø, prest
Telefon: 970 87 699
E-post: jon.magne.sonstabo@delk.no
Gunnar Johnstad, eldste
Jon Tore Lie, eldste

Sotra, Håkonsund kirke

Håkonsund, 5379 Steinsland
E-post: sotra.menighet@delk.no
Jan Bygstad, prest
Telefon: 932 64 642
E-post: jan.bygstad@delk.no
Vidar Klepsvik, eldste

Re, Bjerkely kirke

Døvikveien 2, 3176 Undrumsdal
Morten Askjer, prest
Telefon: 917 37 207
E-post: morten.askjer@delk.no
Ole Døvik, eldste
Kåre Solberg, eldste
Eirik Thorvaldsen, eldste

Dalane, Bedehuset i Egersund

Johan Feyersgate 5, 4370 Egersund
Olaf Engestøl, prest
Telefon: 975 09 802
E-post: olaf.engestoel@delk.no
Ottar Endresen, eldste
Jan Hetland, eldste

Horten, Langgata kirke

Langgata 50, 3187 Horten
E-post: Horten.menighet@delk.no
Erling Rantrud, prest
Telefon: 916 42 047
E-post: erling.rantrud@delk.no
John L. Ludvigsen, kontaktperson

Kristiansand menighet

Gyldenløves gate 54, 4614 Kristiansand
Olaf Engestøl, prest
Telefon: 975 09 802
E-post: olaf.engestoel@delk.no
Leif Skåra, eldste

Nore, Fredheim kirke

Sporan, 3630 Rødberg
Morten Askjer, prest
Telefon: 917 37 207
E-post: morten.askjer@delk.no
Ivar Haug, kontaktperson

Oslo, Ryenberget kirke

Enebakkveien 152, 0680 Oslo
Menighetskontoret
Telefon: 23 21 01 75 / 23 21 01 76
E-post: ryenbergetkirke@delk.no
Ulf Asp, prest
Telefon: 916 70 827
E-post: ulf.asp@delk.no
Kristoffer Hansen-Ekenes, prest
Telefon: 906 28 073
E-post: khe@delk.no
Elisabeth Fehn Olsen, diakon
Egil Helland, eldste
Andreas Thorsnes, eldste

Sandefjord, Moe kirke

Moveien 78, 3221 Sandefjord
E-post: Moe.menighet@delk.no
Pga. bygging er gudstjenester og møter i Misjonssalen, Peder Bogensgate 4, Sandefjord
Erling Rantrud, prest
Telefon: 916 42 047
E-post: erling.rantrud@delk.no
Terje Simonsen, eldste
Hans Åge Guren, eldste

Sauherad/Midt-Telemark,

Akkerhaugen kirke
Norsjølia 6, 3812 Akkerhaugen
Se Telemark menighet

Skien, Telemark Menighet

E-post: telemark.menighet@delk.no
Gudstjenester og møter er i Hauges, Lundegt 15, 3724 Skien
Menighetens kontor: Grensegaten 73, 3714 Skien
Jens Bjørnsgård, prest
Telefon: 928 49 725
E-post: jens.bjornsgard@delk.no

Bertil Andersson, prest

Telefon 454 82 230
E-post: bertil.andersson@delk.no
Fred Arve Fahre, eldste
Rune Høvås, eldste
Magnus Minnesjord, eldste

Tønsberg, Granly kirke

Klippeveien 1, 3122 Tønsberg
E-post: granly.menighet@delk.no
Jan Erik Askjer, prest
Telefon: 976 62 727
E-post: jan.erik.askjer@delk.no
Tore Slettvik, eldste
Roar Bjørndal, eldste
Kjell Magne Baksaa, eldste

Østfold, Missingmyra bedehus

Missingmyrveien 6, 1640 Råde
E-post: ostfold.menighet@delk.no
Boe Johannes Hermansen, prest
Telefon: 996 12 822
E-post: boe.johannes.hermansen@delk.no
Olav I Markussen, eldste
Karstein Sletteng, eldste

GRUNNSKOLER

Oslo: Ryenberget skole,

Enebakkvn 152, 0680 Oslo
Telefon: 23 21 01 61
E-post: post@ryenbergetskole.no

Re: Bjerkely skole

Døvikveien 2, 3176 Undrumsdal
Telefon: 33 06 30 30
E-post: post@bjerkelyskole.no

Sandefjord: Moe skole

Movn 78, 3221 Sandefjord
Telefon: 33 48 73 40
E-post: kontor@moeskole.no

Skien: Skauen kristelige skole

Jon Alvsonsgt 14, 3746 Skien
Telefon: 35 50 54 00
E-post: post@skauensskole.no

Tønsberg: Granly skole

Klippeveien 1, Tønsberg
Telefon: 33 00 31 10
E-post: post@granlyskole.no

Nåde uten ende

T: Hans Johan Sagrusten
M: Gunnar Melbø

Nr. 917 i DELKs salmebok
"Pris hans navn"

Nåde uten ende, nåde for meg.
Nåde som kan tilgi, nåde fra deg.
Nåde som utsletter synder som jeg gjør.
Nåde som kan favne meg den dag jeg dør.

Nåde uten ende, nåde for meg.
Nåde som kan tilgi, nåde fra deg.
Nåde som kan glemme, nåde som gjør fri.
Nåde jeg kan leve hele livet i.

*Nåde, nåde,
Nåde uten ende.
Nåde som kan glemme, nåde som gjør fri.
Nåde jeg kan leve hele livet i.*

